

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXI — Број 371
Субота, 7 фебруар 1959

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

НУОАХИМ ЈЕ ОТПРАТИО ФЛАША, ЗАРКОВА И ДЕЈЛ ДО ГОСТИНСКИХ ОДАЈА ...

ОВО ЈЕ МОЈА СЕСТРА ДАНИТРА! ОНА ЋЕ СЕ СТАРАТИ ЗА УДОБНОСТ НАШЕ ЛЕПЕ ГОСПОДАРИЦЕ!

ТО ЈЕ ЗА МЕНЕ ЧАСТ, БРАТЕ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ВАС МОЈ СКОРОМНИ ДОМ ЗАДОВОЛИТИ О БОГОВИ!

СИГУРАН САМ ДА ХОЋЕ!

ОЈАЗНО ИГРАТЕ УЛОГУ БОГА, ФЛАШЕ ГОРДОНЕ! ОБМАНУЛИ БИСТЕ ЧАК И МЕНЕ ... КАД БИХ ВЕРОВАО У ЛЕГЕНДЕ!

ЗНАЧИ, ВИ ЗНАТЕ КО СМО МИ? ОВО ГЛУМЉЕЊЕ ДОВОДНОШТИЦЕ ИЗВЕЛИ СТЕ ЗБОГ НАРОДА!

ПА ДА! ТАЈ ГЛУПИ СВЕТ ЈЕ СРЕЊАН КАД ВИДИ ДА ЈЕ ЊИХОВ ВЛАДАР У ПРИЈАТЕЉСТВУ С БОГОВИМА!

КАКО СТЕ ДОЗНАЛИ МОЈЕ ИМЕ?

ЧИТАВО ВРЕМЕ ПОСМАТРАО САМ БАТИСКАФ НА ТЕЛЕВИЗОРУ! ДОК СТЕ ВИ ЧИТАЛИ ОНЕ КАЛЕМОВЕ ОНИ СУ ЧИТАЛИ ВАС, А ЈА ЊИХ!

И ШТА САД?

ПОШТО СТЕ МИ ВРАТИЛИ МОЈЕ ЗЛАТО, ДОПУСТИЈУ ВАМ ДА ОДЕТЕ НАТРАГ НА ПОВРШИНУ... ПОД ЈЕДНИМ УСЛОВОМ!

ПРУЖИЈУ ВАМ МОГУЋНОСТ ДА УЧЕСТВУЈЕТЕ У ЊЕГОВОМ РАСТУРАЊУ!

МИСЛИТЕ... ДА ВАМ ПОМОГНЕМО ДА СТВОРИТЕ ЕКОНОМСКИ ДАР-МАР У ЧИТАВОМ СВЕТУ!

РЕЦИМО ДА ЖЕ... ДОСТА ЛИМА ДА МИ ПОМОГНЕТЕ ДА КОНТРОЛА НАД ЗЛАТОМ У ЧИТАВОМ СВЕТУ ПРЕЂЕ У МОЈЕ... ИЛИ НАШЕ РУКЕ?

ПРЕТВАРАЊА! ДОБРО ЗНАТЕ ДА СМО ДОШЛИ ДА БАШТО СПРЕЧИМО!

ДА... АЛ' ТО ЈЕ БИЛО ОНДА КАД ЈЕ ДЕЈЛ АРДЕН БИЛА У ВАШИМ РУКАМА! ВИДЕКЕМО СЕ НА БАНКЕТУ, ГОСПОДО!

САД, КАД ЈЕ ДЕЈЛ АРДЕН У МОЈИМ РУКАМА, ГОСПОДО, СИГУРАН САМ ДА ЋЕТЕ СЕ ОДЛУЧИТИ ДА СА МНОМ САРАЂУЈЕТЕ! ДОВИЂЕЊА!

ШТА САД, ФЛАШЕ?

ЗАСАД НИШТА... ДОК НЕ НАЂЕМО НЕКИ НАЧИН ДА ОСЛОБОДИМО ДЕЈЛ!

ГОСПОДАРИ! ПРИНЦ НУОАХИМ ШАЉЕ ВАМ СВИЛЕНУ РУХО КАО ДОКАЗ СВОГ ГОДНОПРИМЕТВА!

ДАНИТРА... ЧАРОБНА ПРИНЦЕЗА КОЈА ТРЕБА ДА СЛОМИ НАШ ОТПОР!

НАСТАВИЋЕ СЕ

У овом броју:

- ПРВИ ПРИРОДНО ПИС НА НАШЕМ ЈЕЗИКУ
- МОПАСАН
- ЗВОГ НОВИНАР СКОГ ТЕЛЕГРАМА
- СТРИПОВИ:
Ваши челик, Паја, Мили, Флаш Гордон, Бим и Вум, Успавана лепотица, Попај и Седам патуљака

ГИ ДЕ МОПАСАН

Дела великог француског романописца и приповедача Ги де Мопасана превеђена су доста на наш језик. Његови романи „Јака као смрт“, „Пјер и Жан“, „Један живот“ и многе друге приче познате су широм света, али је мало његових поштовалаца упознато са његовим животом. Човек, који је умро у 43-ој години и оставио огроман опус живео је у сталном осећању усамљености. Његова смрт је само прекратила муке које су га целог живота пратиле.

Оба мала Мопасана, Ерве и Ги, сунуше су јасно показивали да су саздани од нерва и узбуркани крви тако да је њихова мати увек брижно гледала у њихову будућност. Нарочито је старији, Ги, изражавао неутољиву глад за животом као да је предосећао како тај живот за њега неће доволно дуго да траје.

У њему гори нека искра

— Много ме потсећа на свог оца, — казала је једног дана госпођа Мопасан свом старом пријатељу Гиставу Флоберу.

Овај високи човек и добричина широког осмеха задржао је поглед на млишану па се обратио мајци:

— Да, у њему је иста необуздана животна снага, али гори у њему и нека искра — из његовог ока зрачи нешто што обећава и даје наду.

Ове речи писца „Госпође Бовари“ биле су тачне. Мали Ги носио је нешто што је лично на његовог оца, великог господина, гурмана, љубитеља добрих вина, лова и лаког живота због чега је тиха госпођа Мопасан морала нажалост да затражи развод брака пре но што се породично имање сасвим истопи. Али, у њему је постојала и једна значајна црта која с његовим оцем није имала никакве непосредне везе. То је био дар.

Неколико година касније, кад се мати настанила у Паризу, где су имали имање, Ги се запослио у министарству морнарице. По цело дан је гледао човека за столом прекопута — ниску, дежмекасту фигуру господина Патуја, који је већ 31 годину седео у истом министарству и готово са истим листерским навлакама за руке. И млади Мопасан је имао исте такве навлаке и радио, јер је служба доносила 1.650 франка годишње што баш није било за бацање.

Пошто су оба сина завршила лицеј у Руану, госпођа Мопасан их је послала у Париз да студирају на Правном факултету. Пред полазак, Ги је посетно најбоље пријатеља свога ујака и мајке Гистава Флора и том приликом понео скромну збирку својих првих стихова, али се није усудио да му их покаже. Иако није знао шта младши држи у џепу, велики писац му је пред његов одлазак рекао:

— Осећам да ћеш ми ускоро постати ученик. Но сад иди. Кад стигнеш у Париз, видећеш: Париз је ооогроман! — Ово је била Флоберова омиљна реч, коју је често употребљавао.

Доживео је тешку опсаду Париза

Ги се у то брзо уверио. Тај огромни град био је пред крај

Другог царства веома бучан. И уместо на часове на Правном факултету, одлазио је на велике булеваре и у тада чувену „Енглеску кафану“. Виђао се на све стране, тражио друштво, а пре свега биће другог пола које ће га разумети. Али је увек остајао сам, незадовољан, што ће га пратити до краја живота.

Кад му је било двадесет година доживео је тешку опсаду Париза, у којој је учествовао као бранилац и понижавајући крај Француско-пруског рата. Чим је опсада пала, у Париз је стигла госпођа Мопасан.

— Твој отац ми јавља, — саопштила је сину, — да је новчано пропао и да ми више неће давати никакво издржавање за тебе. Дакле, и ти ћеш као и они морати да зарађујеш себи хлеб.

Ступио је у министарство морнарице а стално мислио на речи које му је при растанку упутно велики писац: „Осећам да ћеш ми ускоро постати ученик“. Али како да се то оствари?

У то време Флобер се преселио у Париз и настанио се у улици Мурило, прекопута парка Монсо. Ги није могао више да издржи и однео му је своје стихове. Али, учитељ је био врло немилосрдан:

— Не очекујем од тебе да будеш ни Бодлер, ни Леконт де Лил, већ Мопасан. Да би човек научио да пише потребно је да прво научи да цепа своје стихове.

И Мопасан је поцепао све што је био донео.

Долазећи у Флоберов дом, Ги се упознао са Зоном, Гонкуром, Додом и другим славним Французима оног доба. Чак је као једини изузетак био примљен на „вечеру извикљаних“ на коју је позван и Тургењев, али тек пошто је дао реч да је једном, у Кијеву, заиста био извикљан.

— Обдарен је за писање, — рекао је једном приликом Емил Зола. И Ги је то памтио.

Идући Флоберу са листицима нове приповетке „У породици“, стално је мислио на те Золине речи.

Тотом пре четврт века енглески стручњак за инсекте Виглсворт извезо је чудан и на први поглед

бесмислен опит: отсекао је главе десетинама ларви стеница. На његово сопствено чуђење, знатан део обезглављених инсеката није угинуо већ се, завршивши пре времена стадијум ларве, преобразио у праве стенице, веома мале долуше, Виглсворт је тада изазвао да се то догодило због неког непознатог хормона који производе, такође непознате, жлезде негде у глави и који омета развитак инсекта, његов прелаз из једног стадијума у други. Лучење хормона он је насумце приписао двама израштајима на мозгу инсекта, такозваним „приљубљеним тели-

Флобера је затекао за писањем столом. Дрхтавом руком пружио му је рукопис. Срце му је јако ударило док је чекао „пресуду“. Велики писац му је вратио хартије непоцепаће, и рекао значајним гласом:

— Добро је. Чак је веома добро. Пошто си научио да цепаш треба да научиш и да претрпаваш. Убрзо ћеш постати прави писац.

Ово је мало ремекдело

Једном, у Медану, на Золином имању, овај тада већ познати писац окупио је своје ученике Анри Сеара, Леона Еника, Пола Алексиса, Цисманса и Мопасана, и рекао им:

— Сваки од нас преживео је тешке дане рата од 1870 на свој начин. Зашто не бисмо на писали по једну причу, неко драматичну, други комичну, па да издамо заједничку књигу?

Штампати своју приповетку заједно са Золиним чије су књиге имале у то време највећи тираж, претстављало је велику срећу за сваког младог писца. Зато су се одмах прихватили посла. После неког времена донели су сваки по једну причу и у Золиној трпезарији почело је читање.

Мопасан је био једини који дотле није ништа штампао и, кад је дошао на њега ред, врло се узнемирио, грло му се осу-

шило и једва је изговорио наслов: „Грумен лоја“. Али, пошто је читање завршио, трпезаријом се осуо спонтани пљесак. Био је запањен, јер није дан читач пре њега није био тако поздрављен.

— Ово је мало ремекдело, — рекао је Зола. — Било би ми мило да сам га ја написао. Због „Грумена лоја“ често ћемо се сећати меданских вечери.

Те ноћи, враћајући се кући, Мопасан се осећао као човек пред којим је будућност. Дакле, Флоберови савети су били правилни. Непрекидан рад и цепање почетничких рукописа најзад су га довели до успеха.

Постао је Мопасан. Не дуго после овога, враћајући се кући, једна сусетка му рече:

— Добили сте телеграм из Кроаса.

Отворио га је дрхтавом руком и док су слова играла пред његовим очима, он је прочитао.

„Флобер излив крви у мозак. Добиће одмах“.

Иако је пошао на пут одмах стигао је неколико часова после смрти великог писца.

У Паризу се недељма говорило о „Грумену лоја“. Издавачи, уредници великих листова, сви су тражили од Мопасана рукописе. Он даје оставку у министарству морнарице и све слободно време посвећује писању.

Његовим приповеткама публика се диви

Мопасан има свог издавача, задовољан је, познаје много света, али се увек осећа усамљен. Једне ноће осети врло јаку главобољу. Позове лекара; сутрадан их је консултовао неколико, али нико није могао да пронађе узрок. Приметно је само да му етер добро чини и отада га стално носи са собом.

Мопасан одлази у своју драгу Нормандију, враћа се у Париз, свуда долази у додир са светом, цењен је, вољен, но он се стално осећа незадовољан. Осамљеност и неразумеване га прогањају. Уз то, главобоље постају све чешће и све мање подношљиве. Неки пут трају сат, други пут цео

дан; очи му горе, хладно му је чик и у прегрејаној соби и једино етер или хладна четсмена вода могу да му ублаже бол.

Једне ноћи утрчао је у стан свога суседа и пробудио га узвицима:

— Авет! Авет се налази у мојој соби за рад! Моја властита авет! Видео сам себе како седим за столом и пишем!

Да би се одморио, поново путује у Нормандију. Тамо је, близу своје мајке, сазидео луксузну вилу којој је дао назив: „Ла Гилет“.

На имању се само релативно осећао добро. Испод његовог пера нижу се приповетке којима се публика диви, али његова неуравнотеженост гони га у град, у узаврели Париз.

У престоници одлази од једног лекара до другог све док професор Ноке-Тил није поставио дијагнозу да су му обојели органи за варење. Лечи се, пише приповетке, ствара надрт за нов роман „Мон-Ориол“, и одједном открива како га нешто прати и то увек на истом отстојању.

— То је Орла! — узвикује он. — То може бити само Орла!

Крај великог писца

Непознато име, које дотле нико није изговорио родило се у његовој помуњеној свести. Мопасан види како му се Орла приближава, како његов облик постаје све јаснији. Ги се зауставља, покушава да побе, али узалуд. Орла му је све ближи. Већ је ту на неколико корака, кад Ги успева да јурне дуж сенског кеја. Окрене се и види да је Орла ишчекао.

Две недеље касније стиже телеграм из Антиба. Његова мати, која се у то време налазила код млађег сина Ервеа, јављала му је: „Ерве добија наступе лудила. Дођи одмах. Мама.“

Кад је стигао у Антиб, у сусрет му је изишла уплакана мајка. Тога јутра њен млади син одведен је у душевну болницу, а све до пре кратког времена био је здрав и са изванредном умешношћу водио једно повртарско предузеће.

Ги де Мопасана све чешће посећује Орла. Жели да га се отараси, али како? Купује јахату и полази на крстарење Средоземљем, али у Барселони главобоља постаје толико јака да се враћа у Француску.

После Орле, привиђају му се лавови. У месту Шале д Лид уображава да његово тело нагриса со и захтева од оближњег бакалина да сву со баши у воду.

Ваш кад је изгледало да се смирио, пошто је једне вечери испричао слези садржину једне будуће приповетке он га је ујутру нагло пробудио и повикао:

— Франсоа, брзо моју униформу! Пат је објављен! Франсоа је покушао да га стисне, али је Мопасан одговорио:

— Ти си издајник и дезертер! Зар не чујеш звона на узбуњу? Пушку! Дај ми пушку!

Два дана касније у пратњи двојице болничара Мопасан је спроведен у душевну болницу у Паризу.

Мопасанове муке у болници доктора Бланша трајале су пуних 18 месеци. Шестог јула 1893, у 43 години, он је издахнуо. Сахрањен је на гробљу Монпарнас, без сандука, јер је желео да се после смрти стопи са земљом. Посмртни говор о овом великом осамљенику одржао је Емил Зола.

ХОРМОН МЛАДОСТИ

ма“. Ма колико то изгледало чудно, сва нагађања енглеског научника показала су се као тачна.

„Приљубљеним телима“ почели су се занимати научници у разним државама. Француз Жан Бунол отстрањивао их је живим гусеницама свилене бубе а оне тек што су дошле на свет претварале су се у сићушне лутке из којих су излазиле исто тако минијатурни лептирићи.

Убрзо су научници успели да утврде да до преображања гусенице у лутку долази услед тога што жлезде привремено престају да израђују овај хормон. Ако се у то време „остарело“ гусеници преседе жлезде с младог примерка, тај преображај се спречава, гусеница поново почиње да расте као да је тек „новорођена“ и достижне нечиђене размере. Тако су научници утврдили да је тај хормон, назван „хормоном младости“, моћно средство којим се може утицати на организам инсекта.

Недавно је, судећи по вестима објављеним у америчким научним часописима, чиста случајност помогла професору Харвардског универзитета К. Вилијамсу да открије да се у одређено време релативно велика количина овог хормона сакупи у трбуху мужјака свилене бубе. Ништавна количина

светлуцаве златасте уљане течности, кад падне ма на који инсекат, сместа и дуго времена задржава његов прелаз у следећи стадијум, — тврди професор Вилијамс. Опити су показали да се концентрат хормона не мења приликом загревања, да на њега не дејствују органске киселине и алкаленији. Он је тако постојан да се одржава непромењен још много година после угнивања инсекта. Из осушених лептирића свилене бубе, који су лежали осам година у витрини зоолошког музеја, добијен је хормон који је сачувао сва своја својства. Вилијамс и његове колеге надају се да ће им ускоро бити позната хемиски састав и структура хормона, за чим ће, несумњиво, доћи и његово добијање синтетичним путем.

Хормон, колико се може судити по објављеним вестима, дејствује на инсекте. Не зна се још, међутим, може ли он утицати и на веће, јаче животиње. Ако буде могао...

Задржавајући прелаз ка зрелом узрасту код домаћих животиња, хормон ће продужити период њиховог растања. За мислите краве велике као слонове, свиње које не заостају за нилским коњима. Јаје које би снела кокошка велика као ној било би довољно да се нахрани неколико људи.

Дајући хормон одраслој животињи могло би се задржати приближавање и наступање старости.

Међутим, засад је ово само маштање.

НАЈВИШИ СТУБ НА СВЕТУ

Ових дана, после 18 месеци грађења, у Токију је завршен је највиши стуб на свету од 322 метра. То је уствари стуб за антену токиског радиостанице. За његову изградњу која стаје једну милијарду и 80 милиона јена употребљено је упола мање челика него за Ајфелову кулу. Постоље и сам стуб антене повезани су са три лифта који путнике одводе до врха за само један минут. „Токиска кула“, како Јапанци називају овај стуб, примила је после свечаног пуштања у рад многе честитке и поред осталих и од управе Ајфелове куле.

ДА СУ ЗНАЛИ...

На једној приредби у Њујорку, одржаној у хумане сврхе, конференсије је измислио лепо „изненађење“. Објавио је: ко од присутних мушкараца има код себе слику своје таште добиће нов „Кадилак“.

Од 2.138 присутних нико није добио награду.

ЗБОГ ЦИГАРЕТЕ

Британска осигуравајућа друштва увела су једну новину — непушачи-осигураници против аутомобилских незгода, а то су углавном шофери и уопште возачи моторних возила, имају попуст од пет одсто. Ово је уведено после објављивања званичне статистике о саобраћајним удесима у прошлој години на подручју читаве Велике Британије. Из ње се дознаје да се 5% саобраћајних несрећа догодило само зато што су за воланом седели возачи са запаљеном цигаретом. У Енглеској је због тога већ дужи времена забрањено возачима свих возила у градском саобраћају да пуше док управљају возилом. Казне за прекршаје ове забране су велике и повлаче дуже или чак потпуно одузимање возачке дозволе.

ТРАГ СУЈЕВЕРЈА

Готово код свих народа је уобичајено да се Нова година дочекује уз пуцњаву, праскање ракета, ударање у чегртачке, пуцкетање бичем и сличне манифестације. То је остало још од давине када су се уствари тиме плашили зли духови да на прагу Нове године не би изводили своје зле магије.

ТОПЉЕЊЕ ГЛЕЧЕРА

На Арктику и у Узбекистану однедавно се са успехом примењује један прилично једноставан начин за топљење глечера. Наиме, ледена површина се из авиона посипа гаром.

Због тамне боје чађи сунчани зраци се не одбијају као од чистог леда већ, напротив, упијају и њихова топлота растапа глечере.

Необични ЗАКОН

У Канзасу — да се новчано казни сваки хелави посетилац позоришта ако седи у првом реду а на глави има капу.

У Минесоти — да се члановима законодавних тела забрањује да жваћу гуму док држе неки говор.

У Лос Анђелосу — да се ником не сме дозволити да једе месо до 11 часова пре подне.

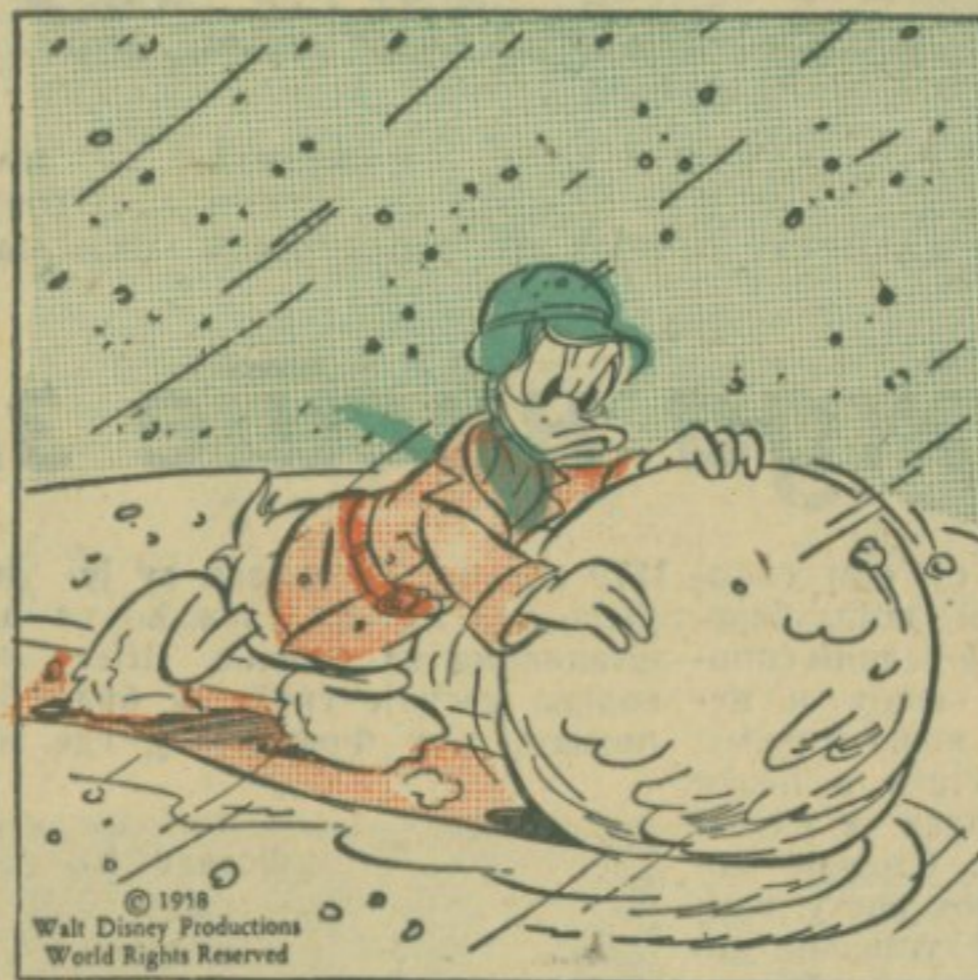
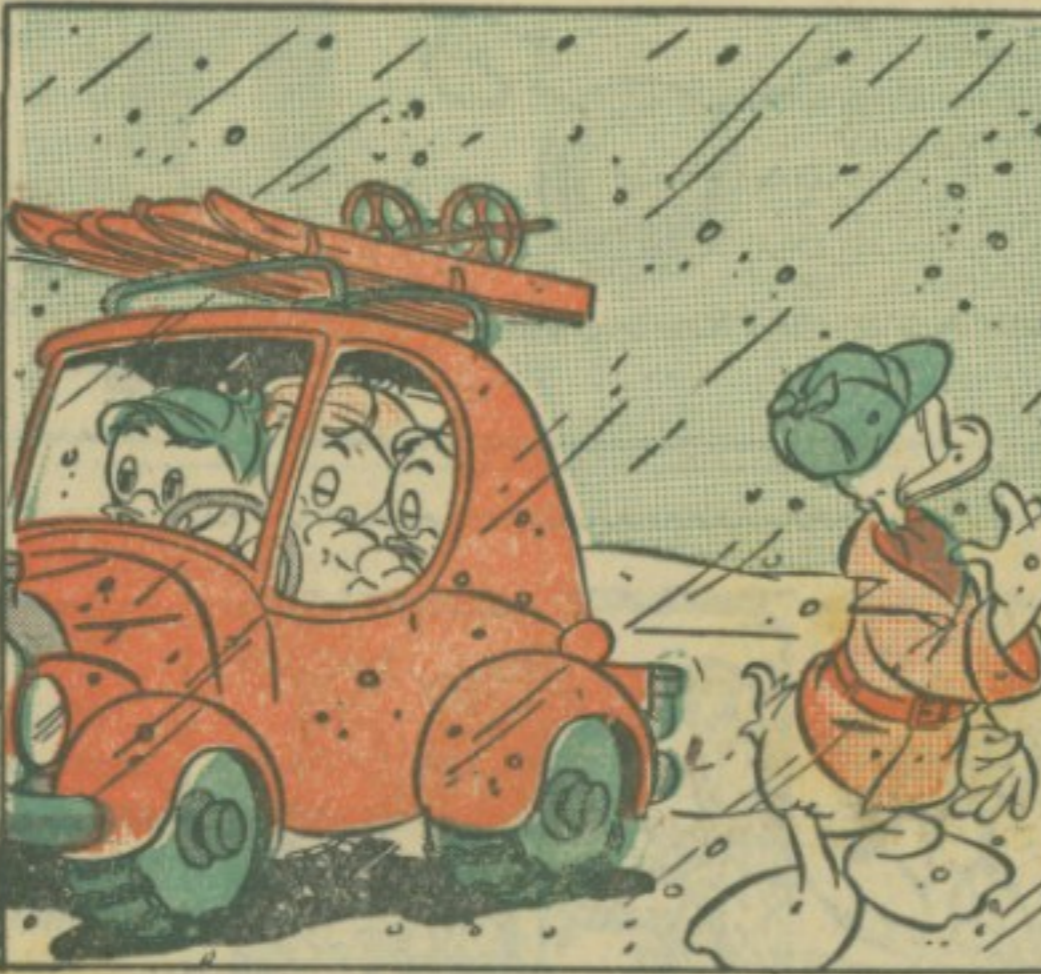
У Мисури — да удовице и старије девојке које одбију једног просиоца буду кажњене са 100 долара, а исто још и тиме што ће бити обавезне да му шест месеци крпе чарапе и пришивају отпалу дугмад.

ЧАМЦИ за скупљање података

Чамци без људи стоје у котљени на Пацифику и сакупљају податке које користе ловци на туне. Нарочити ин-

струменти сакупљају податке о струјама, ветровима, температури и рибама на дубини од 800 до 1000 метара. Радарски рефлектор их штити од судара а и олакшава матичном броду да их пронађе и од њих прибере податке.

Којим се језицима говори у Етиопији

Првобитни становници Етиопије били су углавном црнци. У преисториско доба почела су да продиру, вероватно преко јужног дела Арабијског Полуострва, хамитско-кавказска племена. Хамитски становници северне и источне Африке познати су под именом Кушити. Негде између десетог и четвртог века пре наше ере, на подручју данашње северноисточне Етиопије, појављују се семитска племена, која су дошла преко Црног Мора из Јужне Арабије.

На подручју данашње Етиопије преовлађивали су кушитски елементи. И они су се касније толико оснажили да су потпуно апсорбовали семитске. Кушитско становништво тада наставља бившу италијанску Сомалију, Британску и Француску Сомалију, северне и источне делове Кеније, као

и простране делове Судана, северно од Етиопије уз обалу Црвеног Мора.

У погледу језика постоје велике разлике. Семитска племена су утицала на културу становништва у крајевима где су се населила. Она су донела пољопривреду, наметнула своју племенску организацију и језик који се одржао све до данас. Семитски језик потпуно се разликује од кушитског. А од првобитног семитског језика развило се више грана. Данас се у Етиопији споразумева на шест језика: амхарском, тигру, тигринију, бурату, харарију и аргоби, а свима њима је основ старосемитски језик „глез“. Највише се говори амхарски, који је данас и службени језик у Етиопији, затим тигру и тигринију. Подручја у којима се говоре ова три највећа племенска језика граниче се уз-

јамно и чине једну целину: Шоа, Гојам, Воло, Бегемдер, Тигре и Еритреја. Остали се језици мање говоре и њихова подручја не претстављају целину.

Кушитски језик има осам језичких група: сомали, гала, сидамо, афар, сахо, бурци, целама, агау и беа. Подручја кушитског језика међусобно су повезана али изван Етиопије.

Најважније и најраширеније групе кушитских језика су групе гала и сомали. Становништво средњих предела Етиопије — Аруси, Воленга један део провинције Воло, Шоа, Кафа, Илубатор, Гемо-Гофар и Судала — говоре дијалектом језичке групе гала. Језиком сомали говори и становништво у пустињским пре-

делима провинције Харар и у једном делу провинције Сидано. Њиме говори и становништво Британске и бивше италијанске Сомалије, јужни део Француске Сомалије, као и источни и погранични делови Кеније. Становништво низиско пустињских подручја источне Етиопије и јужне Еритреје говори језиком афар. Ван Етиопије, афаром говоре и становници северног дела Француске Сомалије. Језиком сидамо говори и становништво око језера Маргарита, као и у северним пределима провинција Сидано и Гема-Гофар и јужном делу Кафара. А дијалектом црначких језика говоре малобројна црначка племена у западним пределима етиопско-суданске границе.

УПОРАН

Служећи се посуђем из мајчине кухиње млади Чарлс Хол је решио питање топљења алуминијума, који данас има широку примену. Иначе, дански физичар Кристијан Ерстед први је пронашао алуминијум 1825 године, а независно од њега, две године доцније, то исто је постигао и немачки хемичар Велер.

Ripley's

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ!

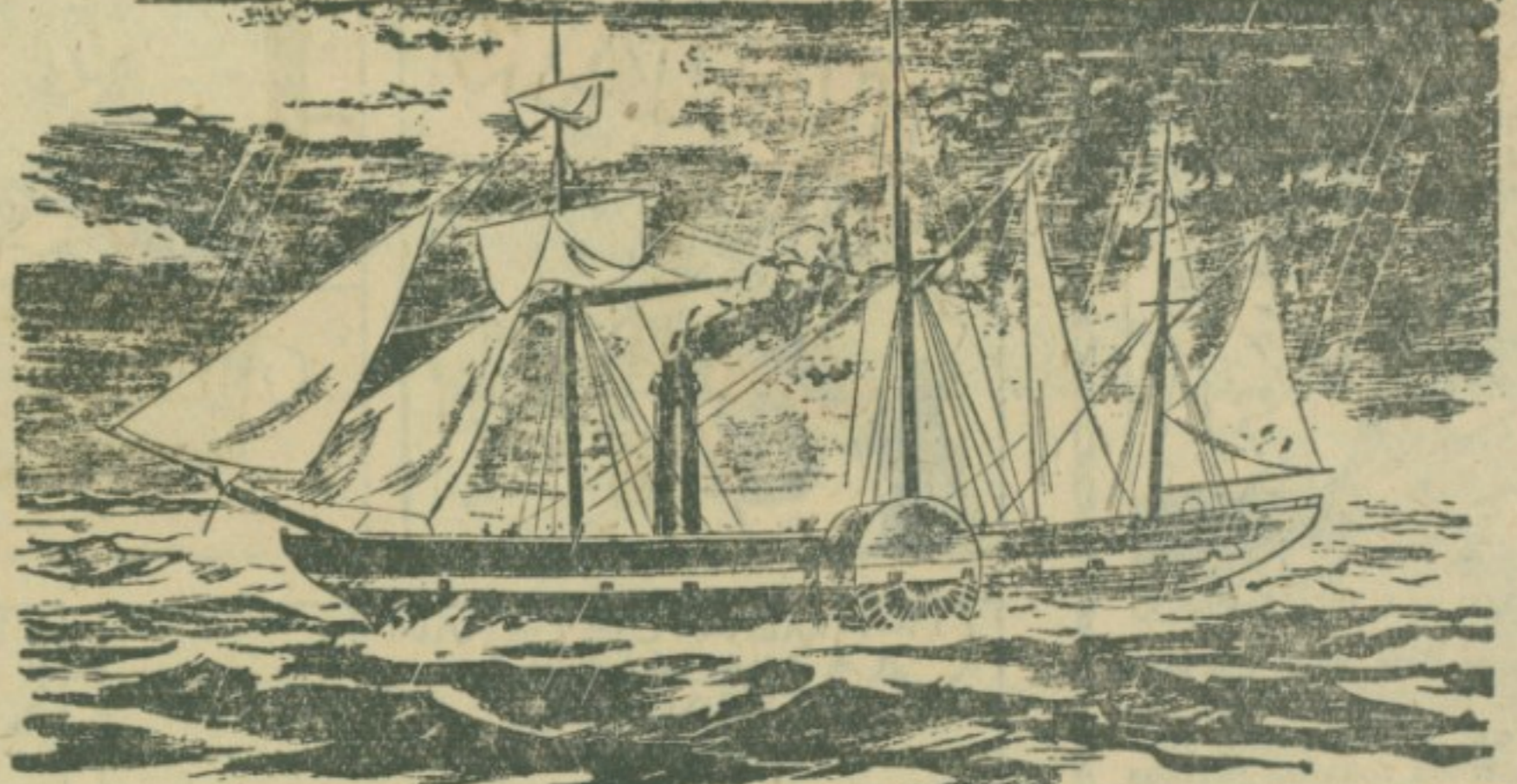
ПСА СА ШАРМ
У ОБЛИКУ ПТИЦЕ
ИМА АЛФРЕД КЕРВИ
ИЗ ЊУЈОРКСИТИДА

КРВОЛОЧНОГ
ЗАГУАРА
КОЈИ МОЖЕ ДА
УБИЈЕ
КОЊА
МАЛИ
ПАС НАТЕРА
У БЕКСТВО

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ БИО ЖРТВА МОДЕ
ЕНДРЈУ БРАУТ ИЗ НОТИНГЕМА
(ЕНГЛЕСКА) ПРВИ ЕНГЛЕЗ КОЈИ
ЈЕ НОСИО НАРАМЕНИЦЕ, ПОКУША-
ВАЈУКИ ЈЕДНОМ, У ТРЕНУТКУ
РАДЕЈАНОСТИ, ДА СВИЦЕ ПАНА-
ЛОНЕ НЕ СКИНУВШИ ПРЕТХОДНО
КАПУТ, ОБОРИО ЈЕ СВЕКУ, ЗА-
ПАЛИО СЕ И ИЗГОРЕО (1788)

ПРВИ НАСТРАДАЛИ ПАРОБРОД У ИСТОРИЈИ

ПАРОБРОД С С. ПРЕЗИДЕНТ
КРЕНУО ЈЕ 12 МАРТА 1841 ГОДИНЕ
ИЗ ЊУЈОРКА НА СВОЈЕ ТРЕКЕ ПУ-
ТОВАЊЕ ЗА ЛИВЕРПУЛ И НИКАД
ГА НИКО ВИШЕ НИЈЕ ВИДЕО

МАРКИРАНУ
КОЊАЧУ
ПУСТИО ЈЕ ЉОРЦ
БУДВОРА ИЗ
НОРТ ЧЕТЕМА
(САД) ДА БИ
ЈЕ НАШАО
ПОСЛЕ 44
ГОДИНЕ

КРОЗ НЕОШТЕ-
КЕНУ ГУМЕНУ
ЛОПТУ ТИМОТИДА
КРИДОНА ИЗ РО-
ЧЕСТРА, У АМЕРИ-
ЦИ, ИЗРАДА ЈЕ
СТАВЉИКА НЕКЕ ПОВИЈУШЕ

ДЕНИЈЕЛ
НАЈТ
(1695-1756)
ИЗ
ЛУТОНА
У
ЕНГЛЕСКОЈ
НАЧИНИО
ЈЕ
СЕБИ
МРТВАЧКИ
САНДУК
У
ОБЛИКУ
КУХИНСКОГ
ОРМАНА
И
УПОТРЕ-
БЉАВАО
ГА
У
СВОЈОЈ
КУЋИ
ПУНИХ
30
ГОДИНА

И ПОСЛЕ ГОДИНУ ДАНА...

Прошле године једна јапанска научна експедиција, која је борвила на Антарктику, није била у могућности да са собом поведе нафрак и петнаест пса. Морала је да их остави на вечитом леду. То је изазвало велике протесте, нарочито друштва за заштиту животиња.

Ове године опет су на истом месту бивали чланови јапанске експедиције. Њихово изненађење је било велико када су ту затекли још два преживела пса, додуше сасвим исцрпљена и измршавела.

Јапански научници сада испитују на који су начин ова два пса успела да преживе све неприлике. Једни тврде да су они остали у животу просто зато што су појели остале псе. Други пак претпостављају да су се одржали захваљујући замрзавању које је створило нову грану намере — хибернетику.

Спор још није решен, а јапанска и светска штампа о овом догађају увелико пише.

НАЈДУВЉИ БАС НА СВЕТУ

Двадесетпетогодишњи певач Том Кинг из Портсмута у Британији тврди да може лако да отпева најниже тонове на свету. За читаву октаву његов глас је нижи од славног баса Шаљапина.

ГОДИНЕ 1989...

Недавно је велики часопис „Лук“ у Сједињеним Државама добио нове просторије. У једној његовој соби зазидана су две металне тубе у којима се налазе „прорицања“ америчких индустријских стручњака и пословних људи о животу на Земљи после тридесет година. Ове тубе треба да буду отворене тек 1 јануара 1989 године.

Поред осталог ту се предвиђа да ће сваки човек имати црпи телефон са радиовезом да ће људи пронаћи технички поступак да хлеб увек остане свеж и да ће се развити један међународни језик. Текстила ће бити толико јевтини да људи своја одела и рубље неће морати да чисте и перу. Станове ће да греје и хлади сунчана енергија. Електронски контролни уређаји ће спречити саобраћајне несреће. Аутомобили ће се градити од пластичних маса тврђих као челик, а помоћу једног дугмета ће се претварати у путничке авионе. Медицински стручњаци су прорекли ливидирање рака и лечење душевних болести. Просечан човечји век ће се продужити до 80 година.

Председник њујоршке берзе Фанстон је забележио да ће људи међусобно лако успостављати везе телефонско-телевизијским путем а електронски уређаји ће отстрањивати досаднашње разлике међу језицима.

Прорицања су лапа, само нам преостаје да доживимо то срећно време.

ГРУПА СКИЈАША ИЗ КАМЕНОГ ДОВА — КАРЕЛИЈА; — НАПОЛИТАНЦИ СУ БИВАЛИ ЉУДЕ СА СЕВЕРА ЈОШ У 16 ВЕКУ КОЈИ СУ ЛЕТЕЛИ КАО СТРЕЛЕ; — ПРЕМА ИСТРАЖИВАЧУ МАГНУСУ; ПРЕВОЗ ЦЕЛЕ ПОРОДИЦЕ СКИЈАМА У НОРВЕШКОЈ

Можда нисте знали...

Ретки су они спортисти који, бавећи се једним спортом, знају и нешто више о њему, нарочито о његовом пореклу. Такав је случај и са скијашима. Стотине хиљада њих, у целом свету, привезују данас две углачане дрвене даске на своје грубе ципеле да би клизајући се уживали на снегу, а не знају да су оне у почетку служиле искључиво као превозно средство, како у планинама тако и у равници.

Херодот је, на пример, још пре 25 векова, а хиљаду година после њега Прокопије, помињао скандинавске ловце како гоне дивљач по залеђеном леду — на скијама. О томе говоре и многе приче становника Монголије и Камчатке.

У штокхолмском музеју постоје скије од боровог дрвета које се сматрају најстарије на свету: око 4.500 година. Дуге су 111, а широке 19 сантиметара.

Облици скија су били различити. Најстарије су личиле на тениски рекет. Сибирске су израђиване у облику решетке и покриване су кожом. Скије у Лапонији имале су облик ципеле и нога се у њих уклањала; понекад су биле украшене ирвасовом кожом.

Током времена оне су мењале облик док нису стекле данашњи, погодан за спортисте.

Једно од првих скијашких такмичења, одржано је у Телмарку — на југу Норвешке

1879 године. Такмичари су јурили низ падину служећи се штаповима за кочење. Шест година касније скије су биле познате и у Француској, где

је први пар направио један ковач. Већ после неколико година оне су продрле и у Стразбур и Гренобл где су основани и први клубови скијаша.

СКИЈЕ КОЈЕ СУ УПОТРЕБЉАВАНЕ У ЛАПОНИЈИ СРЕДИНОМ СЕДМАНАЕСТОГ ВЕКА

МАШИНА САМА КУЦА НОТЕ

Један конструктор је пријавио свој проналазак: писаћу машину која откуца 80 нотних знакова у минути. По свом изгледу она потсећа на клавир. Ускоро ће почети сериска производња ове машине.

НАЈУДОБНИЈИ КРЕВЕТ

Једна лондонска фирма пустила је у продају кревет за који тврди да је душу дао за лењивце и дембелане. У њему човек може да проводи велики део дана а да се не замори. Јер, ту је све: уграђен је магнетофон, телефон, радио и телевизор. Кревет има уређаје за кување и апарате за отварање и затварање прозора и врата и паљење светлости. Уз кревет су уграђене и столице за госте. У проспекту пише да у њему може угоднио и да се спава.

Због овако свестраних могућности и његова цена није скучена — 3,5 милиона динара.

РАДИОАКТИВНИ РУЧНИ ЧАСОВНИЦИ

Стручњаци Хемиског факултета у Филаделфији су дуже времена проучавали опасности које наступају од зрачења осветљених бројчаника на ручним сатовима. Установили су да радиоактивност оваквих часовника порасте на пет рема у току пет година. Рем је јединица радиоактивног зрачења на живо биће. Међународна комисија за заштиту од радиоактивности сматра да одрасли никако не би смели да буду изложени зрачењу већем од овога.

ИМАЛЕ СУ ДРУГУ БОЈУ

Британски биолози су прошлог пролећа били изненађени када су опазили неке врсте птица после њиховог повратка из Африке: имале су сасвим другу боју. Већ површина испитивања су утврдила да су птице биле радиоактивне. На Бартоломејевој медицинској школи под управом доктора Маршала, отпочело је проучавање ове појаве.

ПЛАСТИЧНЕ КОСТИ

Хемија и медицина су постигле нов успех. Пронађена је течна пластична маса која може да се улије на место где је настао прелом. Ова пластична маса брзо делује и за неколико дана чврсто слипи кост. Болесник већ после недељу две не мора више да води рачуна о прелому.

У америчким болницама је изведена серија опита са овом пластичном материјом и постигнути су велики успеси.

ДА МУ НИЈЕ ДОСАДИЛО...

Оцу сијамског краља Прададинока беше се досадило да куд год крене, увек среће по земљи исте врсте мачака, час патрљастог, час крвавог репа, па позове к себи највеће познаваоце животиња затраживши од њих да „произведу“ једну врсту дугорепих племенитих мачака, које ће претстављати праву „краљевску расу“. Тако је дошло до познате сијамске мачке.

Али, како је она постала? Да ли су њени претци дошли из Лаоса или из Бурме, то се изгледа неће никада дознати. Једно је међутим извесно: пошто је од самог почетка сматрана као света животиња, строго се водило рачуна да се

она не меша са мање племенитим врстама. Држана међу дворским зидинама, мачка се брзо множила. Да их не буде сувише, дворуправитељ је наредио слугама да даде сувишне женке, а ови, мудрији но што се мислило, брзо су извукли практичан закључак. Уместо да их лишавају живота, гајили су их у потаји и младе мачиће продавали преко својих саучесника — поморских официра чак у Шангај. Тако се догодило да прве сијамске мачке нису донете у Европу из Сијама, данашњег Тајланда, већ из Кине.

Једног дана, госпођа Клерк-Жорес д Жилијен, председница Клуба сијамских мачака у Паризу, која је на том положају остала пуних девет годи-

на, упитала је аташеа при сијамској амбасади у Паризу, каква би казна снашла оног човека на двору сијамског краља који би био ухваћен у кријумчарењу „краљевске расе мачака“. Претставник амбасаде је одговорио:

— Њега би задесила само једна казна. Осуда на смрт!

Међутим, сам сијамски краљ је поклонно неколико пари мачака својим изузетним гостима. Тако, на пример, снаха француског председника републике Садн Карноа, такође је била добила један пар ових лепих мачака које су у Француској оставиле прилично бројно потомство.

Данас сијамске мачке живе на свим континентима света.

Непријатељ број 1

Ако би се рачунало по броју обојења, губитку времена и утрошку новца за његово лечење, назеб претставља највећу опасност за савременог човека. Статистике показују да сваки становник умерених крајева болује бар двапут годишње од назеба. У току протекле године у Француској је забележено 120 милиона назеба, а на њихово лечење утрошено је 40 милијарди франака. Американци су светски рекордери у овој болести: у току 1958 године на лечење ове наизглед безазлене болести утрошено је 400 милијарди француских франка.

Превентива у борби против назеба који се најчешће јавља у облику кијавице нарочито је значајна. Колико је оболели од кијавице опасан клицоноша види се по томе што је довољно да само једанпут кини па да брзином од 150 километара на час избаци из својих уста и носа праву кишу од 150.000 вируса на десет метара око себе. Имунитет од кијавице траје свега неколико недеља док код грипа више месеци.

Читаве армије лекара мобилисане су у последње време за борбу против кијавице. У Француској тај истраживачки посао обавља служба професора Лепина у Пастеровом институту, у Енглеској Експериментални центар у Солзберију, у САД Хигијенска школа Џона Хопкинса, у Немачкој велики Берлински институт. Сви

су они одговорили на питање зашто против те најопасније мале куге човечанства још никако нема лека. Први разлог је у томе што вируси кијавице долазе у ред најситнијих до данас познатих: ретко су већи од 120 микромиллиметара (милионитих делова од милиметра).

Употреба антибиотика који су у борби са њима потпуно неефикасни, личи, по речима професора фон Скрамлика, као када би се топовима пуцало на муве. Лабораториска испитивања су нарочито сложена зато што вирус кијавице живи само на човеку и шимпанзи који је сувише скуп да би се на њему могли вршити опити. Али, што је још горе, вирус кијавице је једна од најиздржљивијих клица — подноси температуру од 70 степени испод нуле.

У центру у Солзберију се зато за експерименте са вирусима кијавице употребљавају људи као једини заморчићи. Сиротиња, незапослени, млади брачни парови без прихода живе недељама у луксузним апартманима опремљеним телевизијом и биоскопским екраном да би поднели само једну жртву — били заражени вирусима кијавице.

Захваљујући експериментима, извршеним на 500 криминалаца једне казнионице у Колумбији, тек недавно је откривен вирус кијавице. На захтев специјалисте доктора Атласа добровољци су дозволили да им се у нос стави вирусни концентрат узет са другог болесника. Научно име овог вируса је В 14, а откривен је помоћу електронског микроскопа код четрнаест добровољаца. Исте

ПРИЈАТЕЉИ БОЦЕ

У нашем народу од давнина постоји пословица: „Беспослен поп и јариће крсти“. У Аустралији она би имала сада широку примену. Наиме тамо је недавно основан један клуб под именом „Клуб пријатеља боце“. Његови чланови нису, међутим, никакве древне пијанице као што би се могло помислити. Напротив, то су све добри, вредни и радни људи али имају мало чудну слабост — дописују се међусобно на један заиста оригиналан начин. Један другом шаљу поруке у затвореној боци! И тако поштари спадоше с ногу разносећи по читавој Аустралији флаше са цедуљицама, а број чланова овог клуба се сваки дан повећава тако их има већ неколико хиљада.

је величине као и његов робак који проузрокује инфлуенцу, само је другог облика. Истраживања су показала да вирус кијавице претставља тек почетну фазу слабљења организма. На тако погодно гло пристижу бактерије — пнеумококе и стрептококе — које тек врше праву разарачку делатност,

ЗОМБИ

На острву Хаити, свештеници који припадају „воду“ — религији, познају вештину да помоћу неке дроге човека претворе у правог робота. Дуго се мислило да они то постижу магијом или враџинама.

Међутим, новија научна истраживања показују да је то

РОБОТ

појава која се научно може доказати. Према томе, робот, кога уробојници називају зомби — по чему се и цела појава данас у науци назива зомбизам, не настаје у лабораторији, као, на пример, електронски мозак, него у тамној ноћи, на гробљу.

Свештеник који је претходно, помоћу неког отрова, човека довео до обамрлости, отвори гроб у коме овај већ лежи привидно мртв, и после разних молитава и врачарања, наређује му да устане из сандука. „Леш“ устаје, почиње уколчено да хода, мрмља нешто што личи на говор, не показује никакве психичке реакције, поглед му је уколчен. Једном речи, личи на правог робота и прави покрете као автомат. Овакав зомби може да ради све што му се нареди. Не противи се ничему и све послушно извршава.

Занимљиво је да се зомби појава може постићи једино код привидно мртвих и то само неколико часова после сахране. Ако се овакви „мртвачи“ оставе дуже, онда отров делује снажније и изазива праву смрт. А после 24 часа човек се више не може повратити у живот.

И поред свих настојања да се испита каква је то дрога којом свештеници стварају зомби-робота, нико није успео да открије њену природу. Мисли се да је у питању неки отров из групе соланацеа. Биљка се ставља свежа у рум и тако се пије. У стању привидне смрти зомби може да се аутоматски креће и да се храни. Ако поједе неко јако засољено јело, буди се из обамрлости. Према томе се сматра да се делује као противотров.

Стање у коме се налази зомби-робот највише личи на оно познато у медицини под каталепсијом, која се виђа у шизофренији (младалачко лудиство). Тада болесник губи осећај чула укуса, мириса и пићања или су му они ослабљени, говор је отежан, поглед уколчен, израз лица као маска. После каталептичног напада болесник се, као и зомби-робот, не сећа оног што се догодило за време напада. Каталептичар не испољава ни радост, ни жалост, нити неко друго расположење. Код њега је цео душевни живот уташен. Овакво стање се може упоредити са хипнозом, али у медицини није позната супстанца која

ПОМОЋУ

би до тога могла по вољи довести. Тајну за стварање зомби-робота познају само свештеници „воду“ — религије на Хаитију.

За науку је занимљиво то што се доскора мислило да свештеници ово постижу магијом, врачанем, или чак и хипнозом. Сада се зна да је у питању отров, али га медицина још није открила.

ПИЛУЛА

Бим и Бим
by JOE MUSIAL

УМ-ММ! ОВО ПАЛМОВО ЛИШЕ МИРИШЕ НА ДУВАН! МОЖДА БИХ МОГАО НАЦИНИТИ ЦИГАРУ!

НЕ МИСЛИТЕ ВАЈДА ОЗБИЛНО??

НИШТА БОЉЕ ОД ДОБРЕ ЦИГАРЕ!!

ПА ПРОБАЈТЕ ОНДА!

НЕ МОЖЕ СВАКО ДА НАПРАВИ ОВАКВУ ЦИГАРУ ОД ПАЛМОВОГ ЛИШЕА!

НАПОЈЕ ИЗ КУКЕ С ТИМ СМРАДОМ! ШТА ЗАМИШЉАШ ДА СИ ИНДИЈАНАЦ С ДИМНИМ СИГНАЛИМА??

НИГДЕ МИРА ЗА ЈЕДНУ ЦИГАРУ!

ОУЈ! АХ! КИХА! УЖАЧНО!

ОПРОСТИТЕ! НАРЕЂЕТЕ МИС АЛГЕБРЕ!

БАШ МУ НЕ ДАДУ МИРА!

ДОВРАГА! (КАФ! КАФ!) ГУБИ СЕ С ТИМ ОТРОВОМ!

ПРОСТО МИ ЈЕ ЖАО ДЕ-ВЕЛКА!

ГЛЕ! ЛАЖНА УЗБУНА! МОРАМО ГА ПРИТВОРИТИ!

ПОССТ! КАПЕТАНЕ! У ШУНГЛУ БРЗО!

ЗА НАМА, КАПЕТАНЕ! ПОКАЗАЋЕМО ВАМ ОДЛИЧНО МЕСТО ЗА ПУШЕЊЕ!

БЕЗ ТРИКОВА, ДЕЦО! НЕ БИХ МОГАО ТО ПОДНЕТИ!!

ВЕЛИКО КАМЕНО ЛИЦЕ ПУШИ! ТО ЗНАЧИ СРЕЋУ!

ДЕЦО! ЈОШ КВ ВАС ЗАВОЛЕТИ!

ТОЛИКО ДАЛЕКО НЕ МОРАТЕ ИЊИ!

ЛОВ

НА КИТОВЕ ХАРПУНОМ-ОРГУЉОМ

Јапански ловци на китове снабдени су се специјалним уређајем који им олакшава лов. Док су се раније служили обичним харпуном, дешавало се да од једног до другог хица прође по неколико секунди, а кит је за то време успевао да се спасе заронивши у воду. Међутим, сад се испуљују харпуни муњевитом брзином готово као митраљез. Уколико је кит погођен са више харпуна, утолико је лов олакшан, јер је његова борбена моћ смањена.

Слика показује лов на кита који је залутао међу бродове једне рибарске флоте и нанео велику штету њиховим мрежама.

60 година речи аутомобил

Реч аутомобил званично је призната од стране француске Академије 1898. године. Према томе напунило се 60 година откако је ова реч ушла у француски а и многе друге европске језике. У сваком случају то је дужи период од онога који у већини европских земаља има за собом сам аутомобилизам.

Ову реч је релативно брзо прихватила чувена француска Академија, иако она обично доноси одлуку после све-

страног проучавања. Осим тога ово још више изненађује, јер је сама реч већ од почетка имала много противника, баш као и возило које је означавала. Аутомобил је у то време био још ретка појава на улицама и друмовима. Тек је прошло 35 година откако је Леноар прешао пут од Париза до Жоанвила у колима које је покретао гасни мотор, нешто више од тридесет година од кола Амеде Болеа и 23 године откако је Сигфрид Маркус конструисао свој мотор са унутрашњим сагоревањем.

Реч аутомобил ушла је у језик прво као придев и таква се налази већ у лексикону „Ларус“ 1866. године. Међутим, већ тада је од стране лингвиста дошла замерка да је то хибридна реч, неуспела грчко-римска кованица. Требало је направити или чисто латинску или чисто грчку реч. У првом случају она би гласила ипсидомобил, а у другом аутоцинет. Осим тога и питање рода — мушког или женског — није могло одмах да се реши, па је и у том погледу реч била хибрид. Тако су настале многе расправе.

Међутим, свет је прихватио саму реч, али је подесио својим потребама и скратио је, тако да је она у употреби обично у скраћеном облику — ауто. У новије време потискује је у већини језика реч кола.

Интересантно је да возачи аутомобила замало нису названи — ватман. Ова реч скована је 1897. године и била је намењена у првом реду возачима возила које покреће електрична струја, а касније је проширена и на возаче свих возила. Али ова реч није могла да се задржи и уступила је место речи шофер. Ни она, међутим, није потпуно адекватан назив за возача моторних возила, јер, као што је познато на француском она значи ложац, а шофер не ложи ништа.

НЕОБИЧНЕ НАВИКЕ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

Многи велики људи у историји — књижевници, филозофи, научници, политичари и други — имали су навике и особине које нам, да се најбоље изразимо, изгледају веома чудне.

Фридрих Шилер, познати немачки књижевник, пуно је фијоке свог писаћег стола не рукописима, како бисмо очекивали, већ трулим јабукама. Према његовом сопственом признању он без мириса гњилех јабука није могао да ради и ствара.

Гете је осећао изразиту наклоност према свим особама које су носиле — наочари.

Волтер, велики енциклопедиста и књижевник, важио је за једног од највећих ситничара свог времена. Упуштао се у недозвољене новчане шпекулације, а многи су му пребацивали и зеленаштво.

Шопенхауер, који је стално живео у болесном страху од бацила, носио је дан и ноћ рукавице, а кад год му је то било могуће избегавао је да се при сусрету руке са својим пријатељима и познаницима. Поред тога, прогонила га је мисао да ће му кућа настрадати у пожару и због тога је многе ноћи проводио без сна. Да га пожар не би изненадио, увек је становао у приземним становима, сматрајући да ће одатле лакше и брже да истрчи на улицу.

Едгар Валас, познати писац криминалних романа, имао је обичај да ноћу ради у страховито прегрејаној соби и да притом пије врео чај. Без обзира да ли је зима или лето, његови прозори остајали су готово херметички затворени.

Молијер је, као што је познато, сва своја дела прво читао својој домаћини и до њене оцене било му је много више стало но до онога што би рекли књижевни критичари.

Сара Бернар, без обзира да ли је била код куће или на путу, никад није заборављала да увече поред своје постеље стави мртвачки ковчег.

Кристифор Марло, енглески књижевник, коме извесни историчари књижевности приписују Шекспирове дела, морао је, како је сам говорио, да удише атмосферу крчми и сумњивих обалских локала да би добио инспирацију за писање.

Антоњин Дворжак, велики чешки музичар, проводио је све своје слободно време на железничким станицама и перонима. Локомотиве у покрету, тврдио је, имају за њега изванредну драж. Дворжак је знао читав ред војске напамет, а такође број и име сваке локомотиве.

Оскар Вајлд пио је за до ручак шампањац.

ВИЗОН НАЈСКУПЉА ЖИВОТИЊА

Крзно визона је најскупље и најлепше на свету. Више од две трећине укупне вредности животињских крзна, што премаша 120 милијарди динара годишње, добија се гајењем и ловом визона. Претежно се ове скупоцене животињске вештачки гаје а само незнатан део се улови на Лабрадору, у Канади, СССР и Финској. За најлепше на свету сматрају се дивљи визони са Лабрадора, тежки 500 до 600 грама. Њихово дивно сјајно крзно је толико густо да на 6,5 квадратних сантиметара долази 140.000 длака! Једна кожица визона са Лабрадора продаје се за 50.000 до 60.000 франака а ловци за годину дана улове око 2.800 визона од чијих се кожа може начинити само 15 до 20 крзених капута. Али један такав капут је веома скуп. Недавно је у Њујорку једна бунда продата за 23 милиона динара. То је сасвим разумљиво ако се зна да се један капут прави од најмање осамдесет кожица пробраних међу хиљаду других које су неупотребљиве! Најједноставнији огртач од визона начињен од 65 кожица има 6.550 разних зашивака за шта се употреби 3.200 метара најфинијег копча. За један дан може се скројити и ушити само шест до седам визонских кожица што значи да прерађивање капута захтева око 15 дана рада највештијих крзнара.

Највећи произвођач и потрошач визонских кожица су САД. У тој земљи се визони гаје на 7.000 фарми, а годишње се прода пет милиона кожица. То је веома нежна животиња. Када се роди велика је само два до три сантиметра и да би се одржала у животу потребна јој је изванредна нега.

Кад се латино пера

Ајк Васинг, пазикућа једне зграде у Штокхолму, променио је у свом животу многа занимања. Био је слуга, морнар, ширкусни радник, Покушао је чак и да компоује шлагере! Али успех је дошао тек кад се латино пера. Његов први роман „Гробарев син“ донео му је књижевну награду најпознатијег штокхолмског дневног листа — од 3000 шведских круна. Књига је узбудила шведску јавност, јер писац у њој говори о приликама у шведским домовима старца. Садржи на ње послужити и за израду филма. Роман је преведен на више страних језика.

„Најмирнији“ у разреду

У Тули на северном Гренланду пси вуку саонице и тако сваког дана превозе по снегу ваке из удаљених насеља у школу. Чим стигну бивају испрегнуте и уведени у учионицу где су и деца. У углу крај пећи они имају своје место. Ту се, док траје настава, окрећу и одморе. Учитељи кажу да су они у разреду најмирнији.

Лейа најрада

Неки трговац накитом на проласку кроз Стразбур замолио је у ресторану сервиру кад му је ова донела наручени обед, да пређе прекопута и купи му један лоз. Продаја лозова за сутрашње вучење закључивала се тог дана. Ова услуга је донела сервири награду од 200.000 франака коју јој је гост предао сутрадан. Срећка коју му је она онако несумице купила, извукла је милион франака.

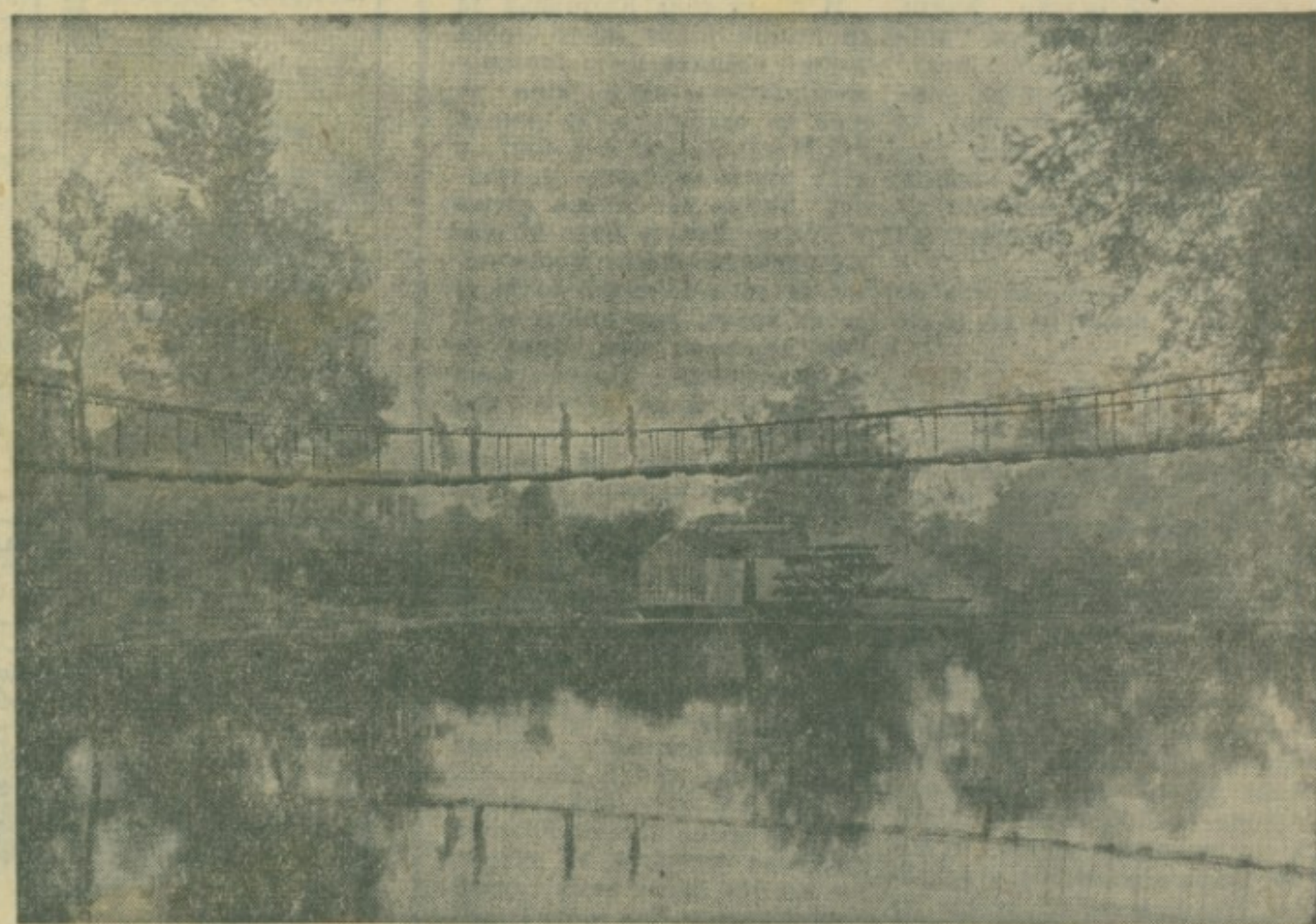
Бјасни мрави

Листови пишу да се по градовима и селима Француске Златне Обале, а она се рачуна од Марсеља преко Кана и Нице до Монте Карла, образују специјалне екипе за заштиту од неке врсте „аргентинских мрва“, који озбиљно угрожавају не само плодове или стабла, већ и читаве зграде.

Нова оловка

Једна фабрика оловки из Нирнберга почела је да производи оловке којима се може писати по сасвим глаткој површини: порцелану, фотографији, стаклу и пластичним масама.

ВИСЕЋИ МОСТ

Овај viseћи мост налази се на Западној Морави у селу Сирчи у близини Краљева. На Западној Морави и Ибру има више оваквих мостова који омогућавају прелазе с једне на другу обалу. Нису скупи а трајни су, јер их не може вода да однесе.

ВУЈИЋА ЈЕ НЕВИН ЗАТВОРЕН У ЗЕМУНУ

Када се Јоаким Вујић 1840 године отиснуо на своје „путештвије“ у Влашку, Молдавску, на Херсон и Крим, тада је имао већ око седамдесет година. Био је познати „литератор“ у српском народу. Не увек схватан озбиљно, али ипак заслужан. Овај његов последњи пут ван „Унгарије“, тј. данашње Војводине, уствари је био просјачки пут једног старог књижевника који је и ван своје отаџбине настојао да нађе помоћ како би бар некако дотрајао до последње дане свог живота.

„Кураж, мој мили Ахиме!“

Дубоко се клањао и целивао руке свакоме ко би му као милостињу дотурно два-три форинта. Сваког од тих „добродејалатеља“ свесрдно је забележио у свом „Путештвију“, које је у Будиму штампао две године пред смрт.

Био је то јадно „путештвије“, тандрако се на колима по широким просторима ново присаједињених земаља и свуда тражио добротворности, нудећи им за узврат понеку своју књигу или просто молећи за помоћ.

— Хе, храбростије! Кураж Ахиме! — говорио је сам себи и храбрио се кад би дошао пред неки богати дом где му је ваљало устражити помоћ. А то, — „Кураж Ахиме!“ — „Буди храбар мој Јоакиме“, — било је гесло овог нашег старог књижевника од првих његових дана.

Сам себе је тако храбрио још од оног тренутка када се први пут, жељан науке, — „одметнуо“ у свет и побеглао због батина од свог газде у Сегедину, где је био шегрт у једној трговачкој радњи. И тада је себи рекао: „Кураж, мој мили Ахиме!“ После неколико година, када је завршио школу, постао је један од ретких у своје време српских списатеља.

Као и Доситеј Обрадовић, а он му је био пример, Јоаким

Вујић је желео да путује и да путујући учи. Све своје знање и способности, све што уреди за свог живота, да буде намењено српском народу и његовом културном и просветном напретку.

Био је међу првима

Код нас је он данас познат углавном као „отац српског позоришта“, неуморни преводилац позоришних дела, један од првих организатора извођења позоришних претстава. И не само да је преводио позоришне комаде, и по многим местима Војводине приређивао уз помоћ других претставе, већ је, према потреби, и сам глумио.

Али то је само једна, данас најпознатија страна Вујићеве делатности. Међутим, мало је познато да се он бавио и науком, природописом и географијом нарочито. Није он био, додуше, неки оригинални научник истраживач и научници тим областима. Далеко од тога. Али је био међу првима код Срба, ако не и први, који је настојао да те две врло привлачне природне науке широко популаризира међу тадашњим читаоцима.

— Интересовање за природопис, а то значи за минералогију, ботанику и зоологију — почиње код Срба од Јоакима

ВУЈИЋ РАЗГОВАРА С ЈЕДНИМ ЕГИПТВАНИНОМ О КРОКОДИЛУ

Први ПРИРОДОПИС на нашем језику

Вујића. Једино је у географији имао претходника — чувеног историчара Јована Рајића (1726—1801). Али његов спис о „Кратком руководству у познавању земаљско-водног круга“ није штампан.

Прву објављену географију дао је Јоаким Вујић. Дело није оригинално већ превод и компилација. Али оно и данас ипак за нашу науку може да буде занимљиво, јер садржи приличан број података о нашим насељима, нарочито у тадашњој Аустрији, као и Србији, али оскудно о Босни и Херцеговини, а Црна Гора се у том делу, које носи наслов „Новјешје земљеописаније цјелога свијета“ (1825) и не помиње.

Када је Вујић у Будиму штампао своје „Јестестословије“ (Природопис, 1809), био је млад човек и на почетку своје књижевне делатности, иако је већ објавио осам разних књига, међу којима и граматiku француског језика, неколико преведених позоришних комада, и две-три лудорије о неком шерету Бертоладу и његовом унуку Какасену. Биле су то књиге које је тадашња српска читалачка публика радо примала и у њима уживала.

„Слон не кукуриче, а петар не лаје“

— Кураж Ахиме! буди храбар, па покушај нешто и друго! — И Јоаким Вујић је прегнуо да подари Србима први природопис, који ће их упознати са свим „живим и мртвим створенима на нашем земаљном шару“, што значи са

„каменим, биљним и животињским царством“.

Али Вујић, иако је сам себе толико храбрио, у свом послу није имао много успеха. Књига није лако пролазила. — „Што је камен, то знамо, а зна га најбоље онај кад га њиме удариш у главу!“ То је било прво мишљење наших читалаца о минералогији, а Вујић је обећао да ће у свом делу говорити о „свим сортама каменови“.

„Кад се ожежеш на коприву, знаћеш и шта је купус и салата“, — таква се мисао односила на ботанички део његовог природописа. „Ми знамо што је сеница и славуј а што је сова, и почем да се онда о томе пишу књиге. Слон има велики нос, а петар кљун. Слон не може да кукуриче, нити петар може да лаје. Славуј пева, а жаба крекеће“. Све се то зна, па шта му је онда то природопис. Бува скаче и уједа, стеница је досадна, а во риче. А кад се све то зна, чему некакви дебеле књиге. — Тако се говорило кад се чуло да ће Јоаким Вујић издати некаква „Јестестословије“.

„Којекакве се књиге издају данас, и један хоће да пише о бувама, скакавцима и стеницама. Баш свашта смо доживели!“ — забележено је на једном месту, а то се односи на Вујићев природопис.

Али Ахим је имао „куража“ и 1809 објавио своју књигу. Целог свог живота он је имао храбрости да пркоси многим, а био је један од ретких наших људи, који се није бојао ни опште поруге ни унижавајућег исмејавања. Против се-

ИАКО РАЊЕН У НОГУ ВУЈИЋ ПУТУЈЕ У ТРСТ (Цртежи према сликама из „Животописања“)

бе је подигао толике значајне величине у тадашњем српском културном животу. Понижавао се за милодар великих, али је пре свега имао на уму просвећивање српског народа.

Јоаким Вујић ни издалека није био научник. А ипак, две науке, огромне по својој области, почињу у српском народу од њега.

Не треба да буде заборављен

Свој природопис, који је штампао 1809 године, а то значи пре 150 година, превео је с немачког. То је дело некада врло познатог немачког природознаница Георга Христијана Рафа, професора универзитета у Гетингену. У своје време та књига је била исто толико на гласу и популарна као што је све до данас и Бремово дело „Живот животиња“, које се преводи по целом свету, у пуним и скраћеним издањима.

Без сумње Јоаким Вујић је одабрао најзгодније дело из природних наука да га преведе за српски народ. У оригиналу оно је било богато илустровано. Ево, шта сам Јоаким Вујић каже у предговору свог „Јестестословија“. — „Моје мњење било је ову књигу наречену Јестестословије из разних ауторов са 16 мједни листи (табака са бакрорезом),

на којима 456 фигуре изобразене би биле, на 80 табака велику сочинити. Међутим, кад сам видео число пренумерација (број претплатника), нисам се усудио ово дело да према свом науку изведем, бојећи се да не би морао на крају и себи губитак и штету проузроковати.“

И тако је овај природопис изишао без илустрација, иако у тексту стоји код појединих примера: види ту и ту слику, што значи да је Јоаким Вујић ипак за време штампања изгубио „кураж“, и тек тада одустао од илустровања свог природописа.

„Природопис“ Јоакима Вујића обухвата око 800 страница, нешто мање од оригинала, али без илустрација. Међутим, то није само обичан превод јер ту има много ствари које се односе на наше прилике и наше минерално, биљно и животињско царство. Јоаким Вујић нам је у свом „Јестестословију“ оставио много драгоцених података, које наша данашња наука може да нађе само у том његовом делу, али га треба пажљиво читати да би се у њему распознало оно што је наше.

Задојен идејама XVIII века, које су упорно настојале да разгоне мрак и да путем науке поучавају људе. Вујић је, где год му се пружио прилика, сузбјао сујеверице и укореење предрасуде, и развијао их на основу тадашње науке. Иако је ово дело превод, срећно одабран, Вујићу се приликом да га употпуни оним што су захтевале културне прилике нашег народа.

Први српски природопис изишао је пре 150 година. Наша се наука у тој области до данас огромно развила, и својим резултатима допринела и светској науци. Међутим, не треба да буде заборављен ни наш скромни списатељ Јоаким Вујић, који јој је на свој начин ударио основ. Када се прихватио тог посла он је знао да „Србљи јесу народ за науке приљезни“.

ПОСТАЈЕ СТВАРНОСТ...

Да би лакше поднели велике врућине, Јапанци су се досетили јаду — створили су уређај који им, како они кажу, пружа бар задовољство. Наиме, поређају мала звонца од стакла или порцелана на узгичу и разипну је на отворени прозор. Већ при првом, ма и незнатном, струјању ваздуха звончићи почињу весело да звоне. Укућани имају илузију да је почело да бива свежије, макар то и не осећали.

Странци који су пробали ово, тврде да се заиста стиче чудан и пријатан утисак.

РЕДАК „САСТАНАК“

Још се није догодило да се толики број дијаманата истовремено нађе на једном месту као што је случај сада у Лондону. Изузетно је и то што ће овога пута широка јавност моћи да види те драгуље на добротворној изложби, коју под називом „Вечити дијамант“ приређује на свету највеће предузеће за трговину дијамантима „Бирс“. Изложба је уређена у просторијама чувене аукционе куће Кристи. Разумљиво је да су предузете најсвестраније мере предострожности против крађе, а још више против насилне отимачине, јер новчана вредност изложених примерака прелази пет милиона фунти стерлинга. Поједини примерци имају историску вредност. Дијамант „Еурека“ чувен је по томе што је од 1867 године, када га је у близини реке Оранже у Јужној Африци нашао један 16-огодишњи дечак, почео уствари развој јужноаусталиске индустрије дијаманата.

ЛЕГЕНДА И МЕДИЦИНА

Међу многобројне легенде, које потичу из Средњег века спада и ова о биљци мандрагора за коју се никад веровало да је „еликсир бесмртности“. Данашњи стручњаци кажу да ова биљка, распрострањена нарочито у Кини, садржи драгоцене антибиотике и лековите алкалне соли. Из ње се извлачи екстракт и шаље у Енглеску и СССР где се препаљује у разне лекове.

ХТЕЛИ ДА ГА ИСПРАВЕ

Досад су предлагане многе мере да се чувени Криви торањ у Пизи ако не исправи, а оно бар поштеди даљег нагињања. Сада се овим „спасиоцима“ придружила и једна екипа америчких туриста. Враћајући се у свој хотел са дочека Нове године, они су, пролазећи поред торања, на једном дошли на „генијалну“ идеју: зашто га не би одмах, на лицу места, исправили? Сишли су из кола, око основе

торања омотали јак челични кабл, један крај везали за задњи део аутомобила, а онда дали пун гас. Наравно, није постигнут резултат какав су они очекивали. Кабл је издржао, али не и аутомобил, чији је задњи део остао везан за торањ, док се предњи нашао на супротном крају трга. „Проналазачи“ су се покушавали вратити у свој хотел, оставивши преполовљени аутомобил.

Индијанске потковице

До доласка Европљана Индијанци, као што је познато, нису знали за коње. Међутим, залутали или напуштени коњи шпанских освајача брзо су прешли у руке Индијанаца, који су за кратко време постали вешти и смели јахачи. Индијанци су одмах пронашли и начин да ноге својих коња заштите од оштрог камења и бодљикавих кактуса. Зато су њихова копита обавијали комадима сирове и још влажне коже и опутом је везивали око чланка. Ове кожне „потковице“ биле су издржљиве и штитиле су ноге од убода. Сваки Индијанац „поткивао“ је своје коње сам. У случају да их је имао много, стављао им је потковице само кад је његово племе полазило у рат, док су иначе коњи остајали „боси“. Те кожне „потковице“ Индијанци су називали „мокасне за коње“.

ИСПИТ:

Оштар звиждук од једну плажом Бонди Бича, једном од најомиленијих купалишта на сиднејској обали. Купачи дижу главе. Знају да је опет људски живот у опасности. Биће сведоци једног немалог призора.

Пег лепо грађених, сунцем опалених младина трче према обали. Четворина од њих носе један стакак намотан дебелом конопцем. Онај први у трку прикочава појас којим је привезан за конопца. Све личи на неку војну акцију. Као да треба пренети митраљез у прве бојне редове. Непријатељ је овог пута заиста лепа аустралијска обала и њени необично високи таласи.

Стакак се намешта уз саму обалу а младина с појасом се баца у таласе. Тројина држе уже високо знад својих глава и пуштају га да се одмотава за пливачем. На пола километра од обале види се један човек како диже руке и дозива. Сувише је био одважан, па га је ухватила морска струја.

Снажним покретима спасилац плива према даљенику. Посматрачи су пуни поверења. Знају да ће Реј Хукан успети. У Аустралији је он један од најбољих пливача - снага

и рутина. Уже треба да је стално подједнако затегнуто јер сваки нагли покрет може довести до опасности да спасилац и жртва оду под воду. А ипак, уже мора у исто време да буде и толико лабаво да спасилац чим затреба, може и да зарони испод таласа, који су тежки као олово и који за трен ока могу да их покlope.

600 МЕТАРА

Када се, најзад, оба човека да би стигао до циља. Али кад прихвати даљеника својим снажним рукама, онда му треба само још снаге да га држи, јер да стигне до обале — то је већ брига оних који вуку конопца.

Реј је стигао до жртве, подухватио је обема рукама и забацио на леђа. Младина код сталка почиње да намотава поново је скочио у реку, допливао до керуше, шчепаво је за кожу на врату и више је није испуштао. Пуних десет минута трајала је његова борба. Тонуо је са својим теретом и изроњавао, а струја га је односила далеко. Улажући сву своју снагу успео је да се избави из средине реке. Најзад доспе је на обалу и потпуно исцрпљену Теу спустио пред ноге њеног господара.

РЕДАК ПРИМЕР

У околини Риволија, у Италији, неколико ловаца били су очевици ретке привржености животиња једне према другој. У бучну реку Дору пао је рањен фазан. За пленом је скочио трогодишњи снажни препеличар Боби. Али водена струја била је јака, и он се вратио несвршена посла. Теа, млада керуша расе сетер, мање искусна али смела, бачила се затим у воду. Са обале су је људи дозвали, али је било касно. Струја ју је понела. Појављивала се на површини и тонула, а њен власник је окренуо главу да не гледа њену борбу са смрћу. И Боби је то посматрао скичећи и лајући. Изненада поново је скочио у реку, допливао до керуше, шчепаво је за кожу на врату и више је није испуштао. Пуних десет минута трајала је његова борба. Тонуо је са својим теретом и изроњавао, а струја га је односила далеко. Улажући сву своју снагу успео је да се избави из средине реке. Најзад доспе је на обалу и потпуно исцрпљену Теу спустио пред ноге њеног господара.

ПО БУРИ

нађу на обали, почиње се са вештачким дисањем.

И спасилац је готово исто толико ошамућен као и спасени. Једва се држи на нога-

ма. Изубијан је од таласа. Употребно је сву снагу да што брже доплива до даљеника. Дао је све од себе и сад је „гртов“. Удови су му као од железа, али је и поносан и срећан, јер је опет спасао један људски живот.

Седам стотина деведесет четири човека спасено је за једну годину само на плажама око Сиднеја. Сто шездесет клу бова за спасавање окупља 8.000 чланова. У самом Сиднеју основана су 33 клуба. Велика је част да неко буде учлањен. Хиљаде конкуришу сваке године, али само мали број је у стању да положи те-

WALT DISNEY УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА

ЛАКО КАО НА КРИЛИМА РУЖИЦА СЕ ВРАКА У КУКИЦУ, УЗБУЂЕНА ЗБОГ СУСРЕТА С ЛЕПИМ СТРАНЦЕМ...

ЗНАМ ТЕ... СРЕЛА САМ ТЕ... ЈЕДНОМ У СНУ...

А ОН У ПРИРОДИ ИЗГЛЕДА ЛЕПШИ НЕГО У МОМ СНУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, ЗА ГРДАНА БЕСНИ...

ОСТАЈЕ МИ ЈОШ САМО НЕКО ЛИКО ЧАСОВА ДА ОТКРИЈЕМ ГДЕ СУ ЈЕ САКРИЛИ...

У УСАМЉЕНОЈ КУКИЦИ СВЕ ЈЕ СПРЕМНО ЗА ВЕЛИКО СЛАВЉЕ...

КРОЗ НЕКОЛИКО МИНУТА ДОЗНАЋЕ ДА ЈЕ УСТВАРИ... ПРИНЦЕЗА ЗОРАНА!

А КАД ПАДНЕ НОЋ, БИЋЕ ЗАУВЕК СИГУРНА ОД ГРДАНИНИХ ЦАРОЛИЦА!

ЕВО ЈЕ! ДОЛАЗИ!

ИЗНЕНАЂЕЊЕ! СРЕЊАН РОЂЕНДАН!

ОХ! ОВО ЈЕ НАЈ-СРЕЊНИЈИ ДАН У МОМ ЖИВОТУ!

СВЕ ЈЕ ТАКО ДИВНО! НЕ-КАЖТЕ САМО ДОК ВЕЧЕРАС ЈОШ ВИДИТЕ ЊЕГА!

ЊЕГА! ВЕЧЕРАС! СРЕЛА ЈЕ НЕКОГ СТРАНЦА! ОНА СЕ ЗАЈОУБИЛА!

А ЗАШТО НЕ? МЕНИ ЈЕ ВЕЧ ШЕСНАЕСТ ГОДИНА!

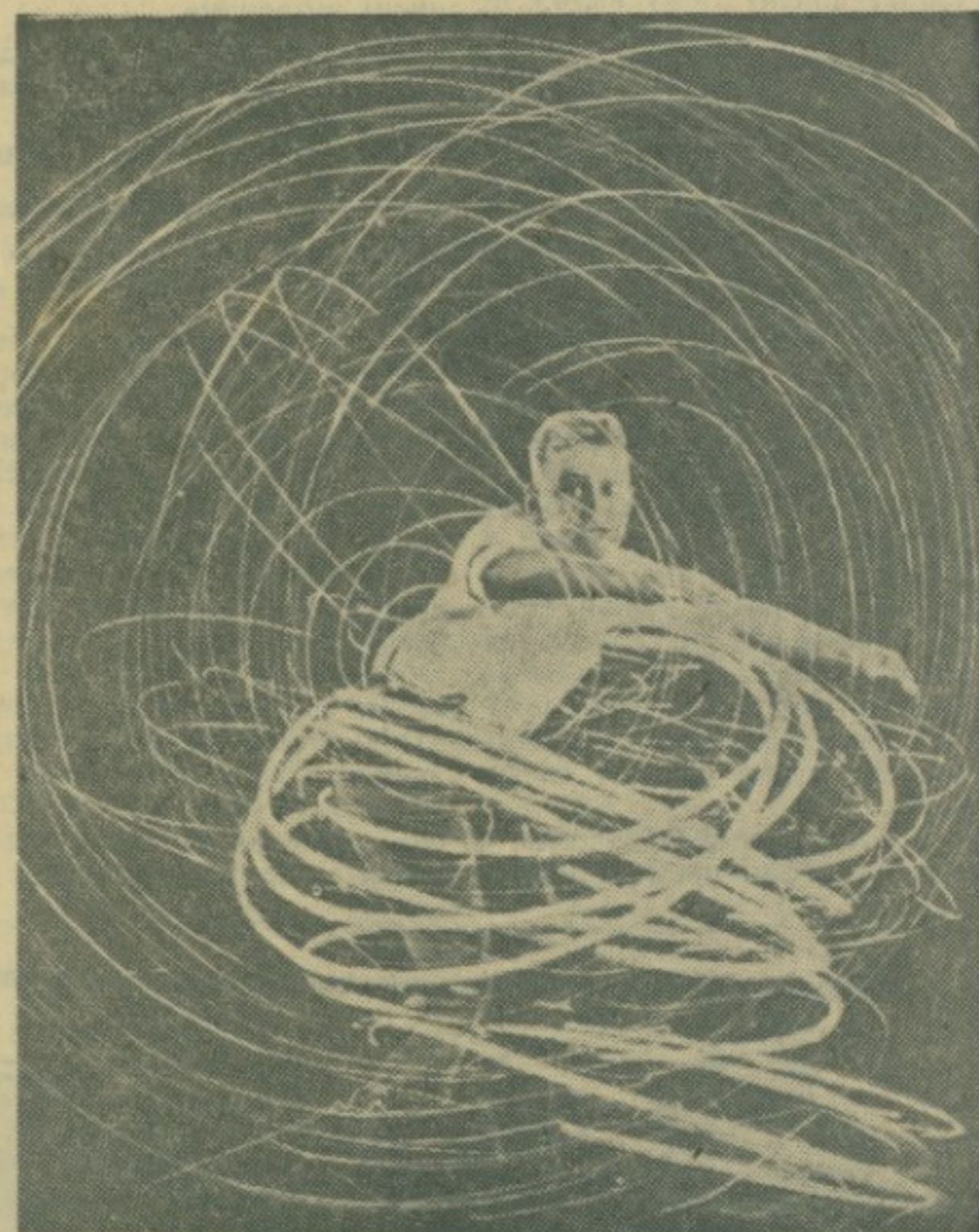
МИЛА, ТИ СИ ПРИНЦЕЗА ЗОРАНА И ОД РОЂЕЊА СИ ЗАРУЧЕНА С ПРИНЦОМ ЗОРАНОМ! ВЕЧЕРАС ТЕ ВОДИМО КУКИ, ТВОМ ОЦУ КРАЈУ ЈОВАНУ!

ОХ! АЛ' ЈА НЕ МОГУ ДА ИДЕМ! ПОЗВАЛА САМ ГА ВЕЧЕРАС У ПОСЕТУ!

ЖАО НАМ ЈЕ, ДЕТЕ! АЛИ ТОГ СТРАНЦА НИКАД ВИШЕ НЕ СМЕШ ВИДЕТИ!

ТРИ ДОБРЕ ВИЛЕ И ПРИНЦЕЗА ЖУРНО СУ КРЕНУЛЕ ПРЕМА ДВОРЦУ И НЕ САМАЗУКИ ДА ЛЕПИ СТРАНЦ НИЈЕ НИКО ДРУГИ ДО ПРИНЦ ЗОРАН!

ПАКЛЕНИ КРУГ

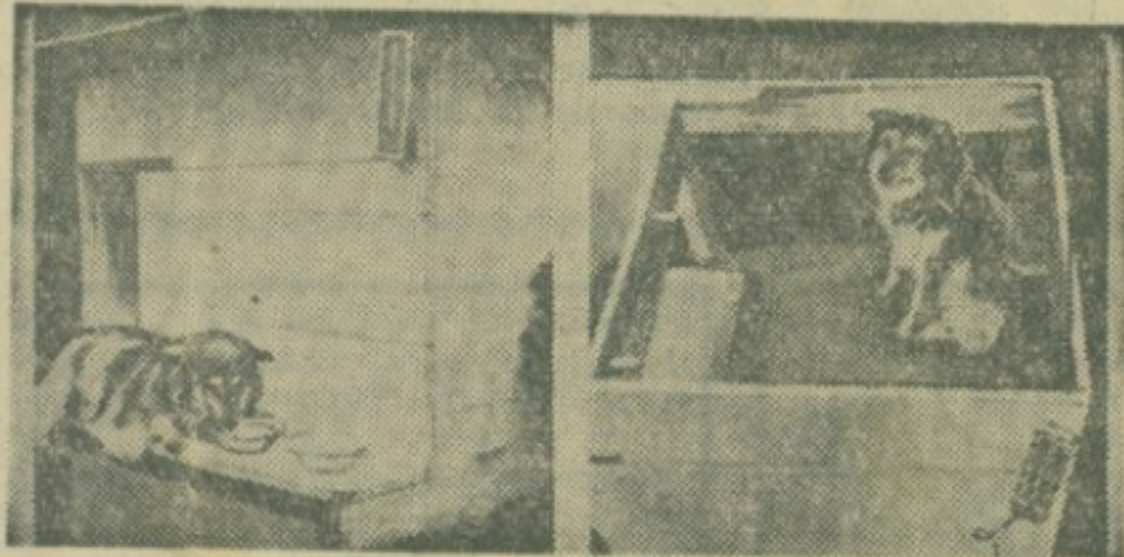
Хула-хоп је за извесне људе игра, за друге спорт, а за акробате у циркусима и варијететима успела тачка програма. Наша слика приказује четрнаестогодишњег Роки Илфелда који окреће око свог тела четрнаест обруча. Овај необични снимак је начињен само на тај начин што је на сваки обруч стављена по једна сијалица. Танки кругови претстављају одблесак светлих обруча у ваздуху.

Кошарка на води

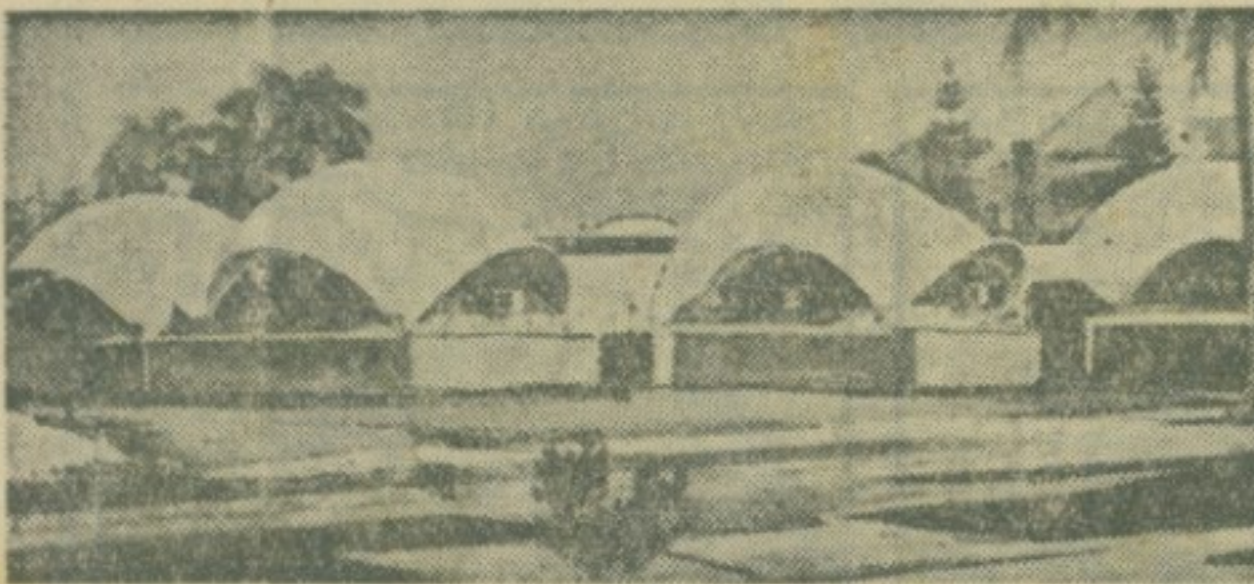
Аквабал је најновији спорт на води, за који важе правила слична кошарки. Реквизити за ову нову игру су једноставни и могу се врло брзо поставити у базену: четвртаста мрежа од 1,80 сантиметара, табла од пластичне масе, кош и лопта за воду.

»Пасји живот«

Људи често кажу: „пасји је то живот“. Али „пасји живот“ којим живи једна куца на Миннеаполису пожелели би многи људи. У кућиши од борових дашчица са уздигнутом верандом, специјално за њу направљеној, постоји електрично осветљење, а стална температура регулише се термостатом. Намештај пружа највећу удобност.

»Иглок у тропским пределима

Игло, идеална кућица у крајевима с ниским температуром — на далеком северу, сада је адаптиран за тропске и жарке области. У Балбоу у Панаму, савијено је седам грађевина по угледу на ескимске кућице. Куполе су беле боје која одбија сунчеве зраке. Кров се продужава у настрешницу која штити од јаког тропског сунца и кише. У сваком иглоу постоје уређаји за регулисање температуре. Зграде су међу собом повезане пасажима који су такође бело обојени.

Млин на аутомобилу

На слици је приказан млин на ваљке, а смештен је на аутомобилу. Снабдевен прибором за мељаву он ради помоћу електромотора који може да се снабдева струјом споља, као и преко генератора у самом аутомобилу. Млин је израдила једна совјетска фабрика. Веома је погодан због своје покретности — свуда стиже, а и „дрелан“ је — за дан и ноћ смеље до 15 тона брашна. За тај посао потребан је само један радник.

Активни угаљ у Уједињеним нацијама

Активни угаљ добија све ширину примену последње деценије, нарочито као дезинфекционо средство. Уређаји за вентилацију у палати Уједињених нација снабдевени су активним угљем. Многобројне позоришне и концертне дворане у САД као и просторије у којима се окупа многа људи имају вентилацију која функционише уз помоћ активног угља. Исто тако он се употребљава и у подморницама, путничким авионима, ламама и другим саобраћајним средствима.

На овогодишњој изложби хемије у Њујорку активни угаљ је изазвао праву сензацију. Једна просторија од пластичне масе служила је за смештај многих животиња које су познате по свом непријатном мирису. Посетиоци нису могли да поднесу тежки смрад. Али кад су им дати филтери са активним угљем они га уопште нису осећали. Излагачи су на овај начин хтели да прикажу улогу активног угља у отклањавању непријатних мириса.

Уствари, активни угаљ је већ дуже времена познат по том свом својству. Стручњаци су почели нарочито да га користе пред Први светски рат, када је употребљаван за гас маске.

Његова широка примена као дезинфекционог средства почела је прво уклањањем смрада који шире фабрике коже. Живот становништва у околини и радника у фабрикама био је стално загорчаван. Произвођачи активног угља су онда почели да праве уређаје за вентилацију. Тако је он као дезинфекционо и вентилационо средство прешао пут од фабрике кожа до Уједињених нација.

Тако кажу

Најновија испитивања која су вршили британски стручњаци показала су да крокодил може да живи без хране пуних 600 дана, жаба једну целу годину, тј. 365 дана, ајкула 112, лосос 105, пас 103 и најзад човек 50 до 60 дана.

Електронски лекар

Група совјетских стручњака довршава изградњу електронске машине која ће бити у стању да поставља медицинске дијагнозе. О овом електронском лекару говорио је академик Берг на конференцији када је разматрана могућност примене електронике на подручју медицине и биологије.

Нови акумулатори

Једна швајцарска фирма је почела да производи минијатурне акумулаторе од свега три милиметра. За њих се нарочито интересује индустрија сатова, јер ће се употребљавати за часовнике: једним притиском на дугме бројачник се осветљава.

Попут Швајцараца и Американци су се појавили на тржишту са новим акумулатором: састављеним од пластичних хелија. Свака има напон од два волта. Укључивањем више хелија може да се створи жељена јачина. Ови акумулатори су веома практични: убудуће не мора да се мења читав акумулатор већ само она хелија која је истрошена.

Најдужи станс

Доктор Џон Камнис са својих 98 година свакако је најстарији активни лекар не само у САД већ и у свету. Свој лекарски позив обавља пуних 60 година, што је свакако рекорд, јер просечна лекарска активност износи свега 34 године. Дипломирао је још 1897 године. Не само да још прима пацијенте код своје куће већ их и обилази.

Ауто-стопом из Малаје у Британију

Један Малајац је ауто-стопом превалио пут од 23.000 километара да би дошао из Малаје у Велику Британију и уписао се на Универзитет. То је деветнаестогодишњи Роберт Кандратингем. Још летос је он кренуо од куће из насеља Сунгле Сепут, на Малајском Архипелагу са свега неколико шилинга у џепу. Требао му је читавих осам месеци да стигне до Улсвотера у Британији и прође кроз 13 држава.

Присебан дечак

Кевин Реј нема још ни пуних пет година а постао је јунак дана у своме месту, Њуарку, у америчкој држави Њујорк. Силазећи низ степенице велике зграде, у којој осим њих станује још петнаест породица, малишан је приметио да из магацина у приземљу куља дим и пламен. Није излетео на улицу да се сам спасе, већ се вратио трчећи уз степенице као без душе. На сваком вратима притискао је на звонце што је могао јаче. Укућани нису ни стигли да поотварају врата, а он је већ био на спрату више вичући из свег гласа: „Пожар“. Захваљујући присебности овог детета нико није страдао. Сви нису стигли да напусте кућу кроз капију већ скачући кроз прозоре у ватрогасне мреже.

Према публици

У једном хотелу у граду Лонг Спрингс у Тексасу налазе се и оваква упозорења публици: „Свако ко спава у чизмама или шлепама платиће казну... Три удараца у врата значе да је у згради избио пожар... Забрањено је водити садржину из душека и јоргана... Ако соба прокишњава, кишобран ћете наћи испод кревета...“

Није успео

Двадесетпетогодишњи Франсис Модис из Мијамија хтео је да потуче светски рекорд од 62 часа непрестаног свирања у трубу. Једног јутра узео је инструмент у руке и почео да свира... Пуна три часа. А онда су у његову собу почели да улећу изнервирани суседи. Трубу су му бацили кроз прозор, а њему нанели телесне повреде тако да је несудбени светски рекордер, одлашен у болницу.

За дебеле

Специјални обручи хула-хоп за „дебеле“ појавили су се на тржишту у Западној Немачкој. Произвођачи кажу да су ови обручи, да би се постигла „максимална центрифугална снага“, начињени од буковог дрвета. Обични шупљи обручи од пластичне материје, пошто су веома лаки, пријањају уз трбух гојазних људи који од овог „спорта“ очекују смањење телесне тежине.

Да ли је то највећи камион на свету

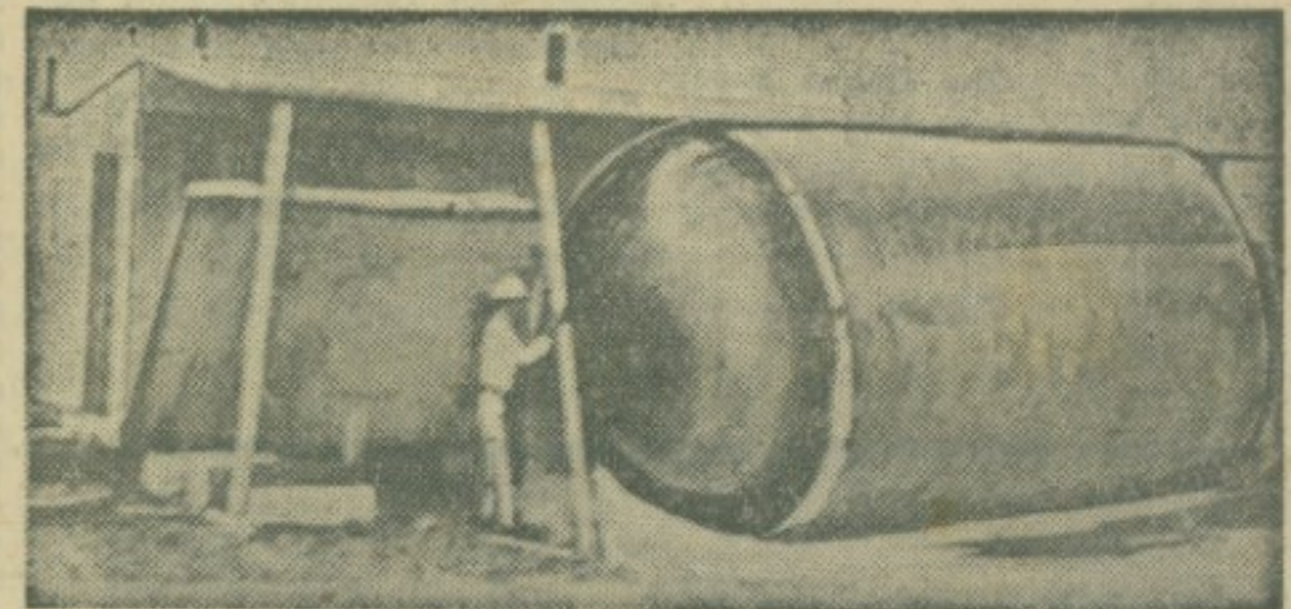
Овај камион служи за превоз ђубрета које се баца у темељ једне осредње куће. Његова тежина кад је натоварен износи 200 тона а може да прими огроман товар његова висина одговара — у два наврата би успео да однесе земљу ископану за темљ једне осредње куће. Кад се усправи да избаци товар његова висина одговара четвороспратној кући.

Удобна возња...

Језеро Констанс спојено је са Штутгартом једном цевом од 90 см дугом 140 километара. Притиском обиласка два инспектора се возе овим лично удобним колицима.

Надувани балони

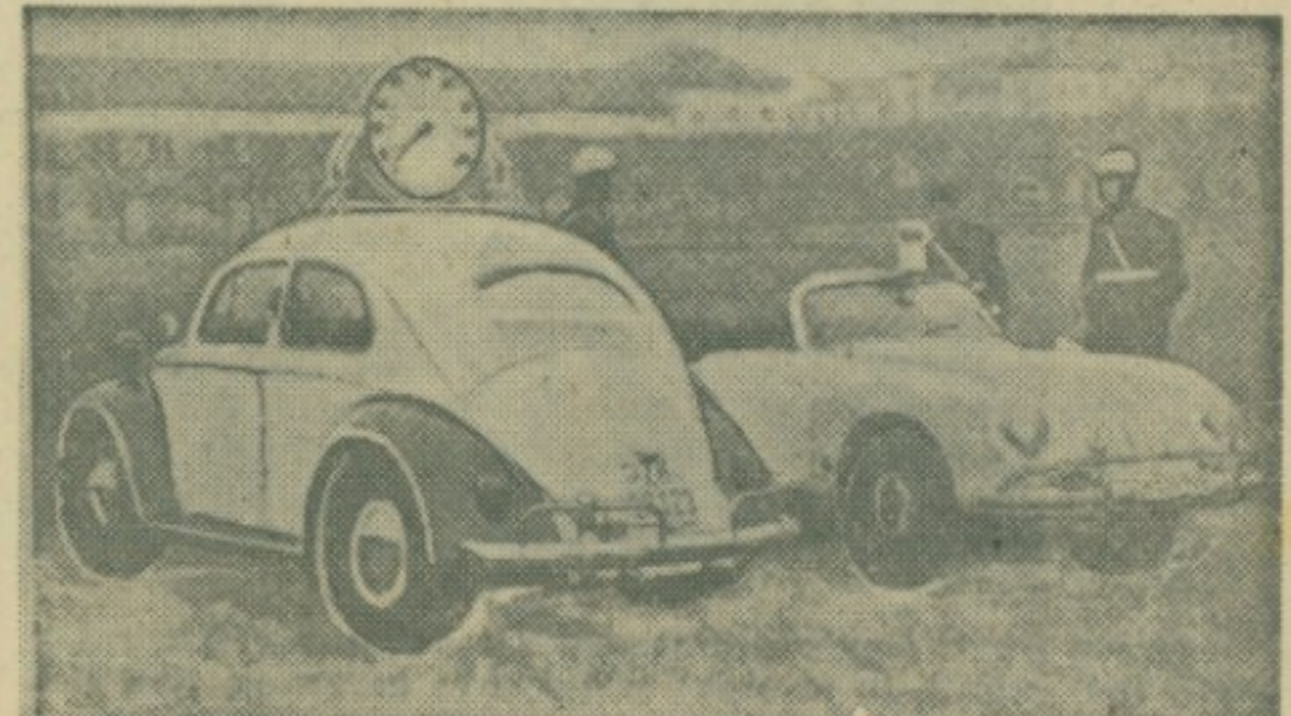
У америчким часописима све се чешће пише о коришћењу ваздушних балона при грађевинама. На слици се види надуван балон помоћу кога се за шест минута може да начини кров куће. Раније, при уобичајеном начину монтирања крова, посао је обављало 16 људи за 3,5 сата.

Комбинација лествица и носила

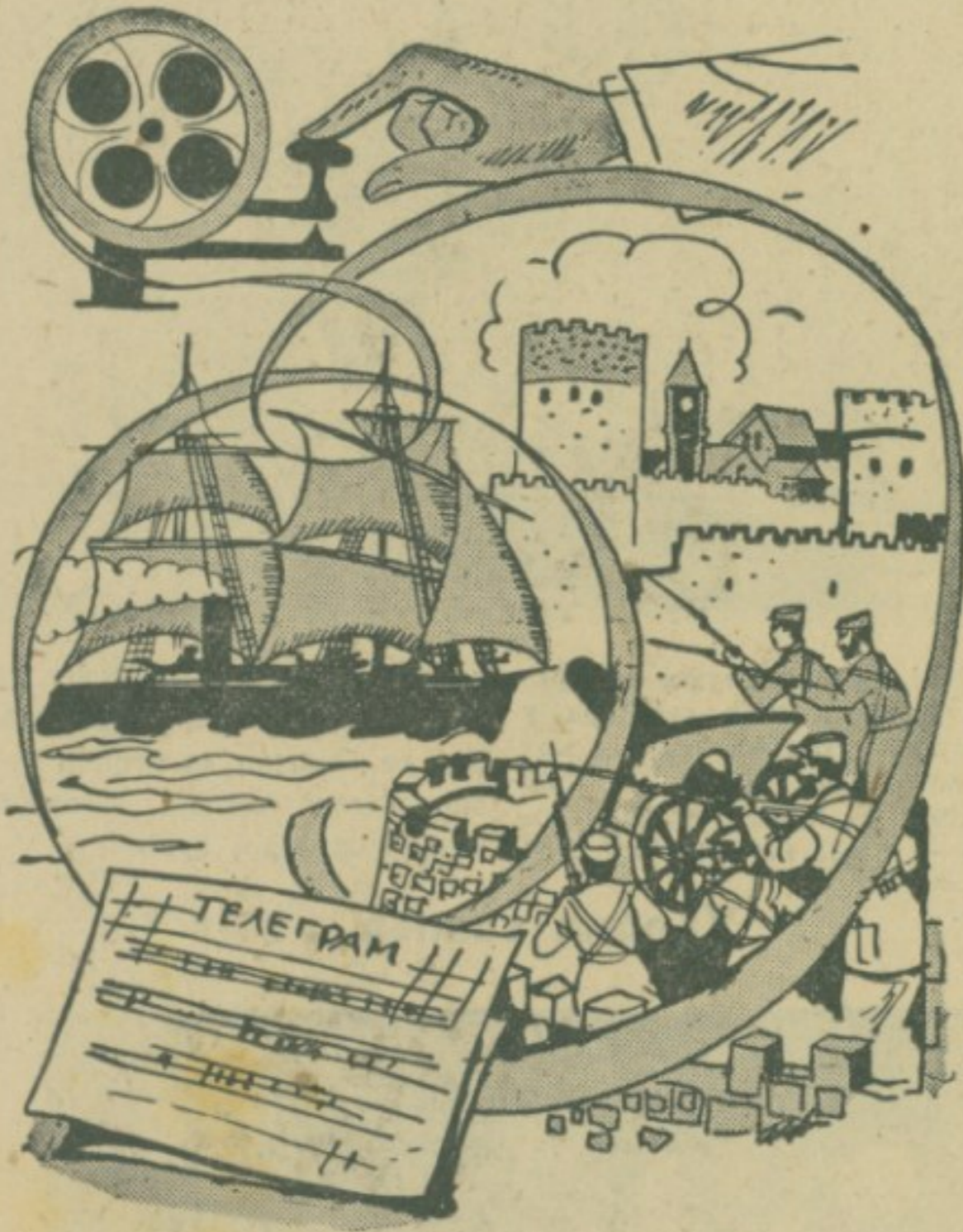
Енглески ватрогасци употребљавају лествице од алуминијума састављене из неколико делова које могу исто тако добро да послуже и као носила. Један њихов део је дуг 2,30 м а широк 45 см. Да би се један део користио као носила пребаци се само платинени омотач и стави ременица за причвршћивање рањеника. Кад се неколико делова споје, што се обавља врло брзо, могу се добити дуге лествице.

Да би контролисали брзину

Швајцарци су снабдели лако и непогрешиво може контролисати своју брзину својих троллејских возила на швајцарским путевима или кантона оваквим специјалним полицијским путевима или колима. Помоћу њих се веома лако и непогрешиво може контролисати своју брзину својих троллејских возила на швајцарским путевима или колима. Помоћу њих се веома

ЗБОГ НОВИНАРСКОГ

репортера Цона Келдвела, као специјалног извештача.

Келдвел је стао на страну побуњеника против европских завојевача. Тако је одмах шпанског главнокомандујућег генерала Вајлера назвао „касапином Хаване“ поделивши узгред сличне накарadne надимке и осталим истакнутим Шпанцима на Куби. На тај начин Келдвел је постао веома омражена личност код Шпанаца па је да би се колико-толико заштитио затражио шифрованим каблограмом од своје редакције један револвер. После неколико дана, 17 јануара 1898 године.

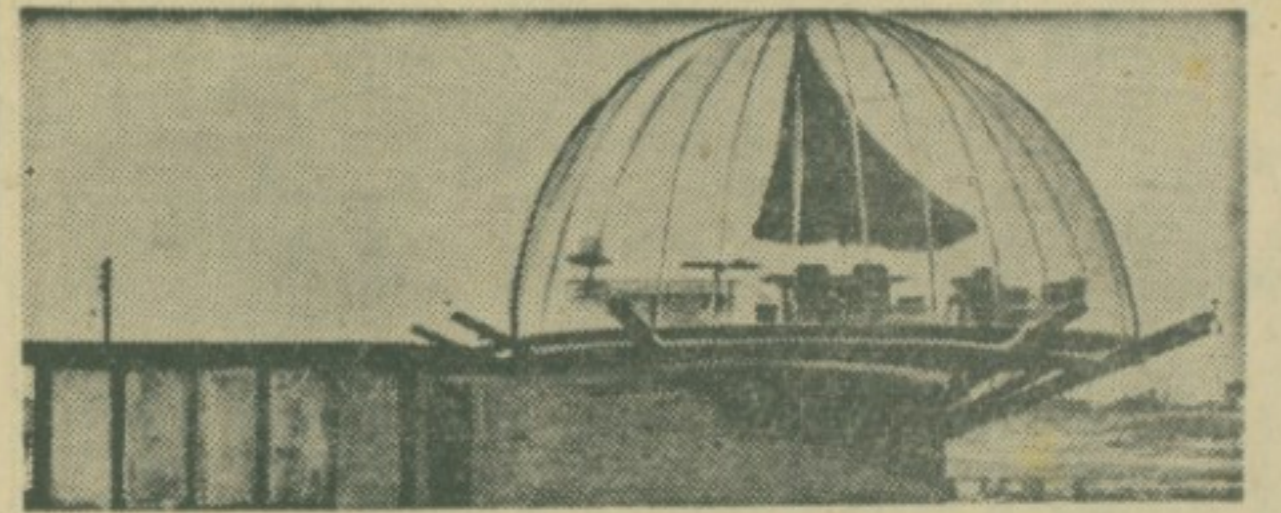
ТЕЛЕГРАМА...

приспео је тражени револвер, али без метака. Тада се за Келдвела наметнуо проблем како да означи реч: муниција, пошто у кодексу за шифровање својих телеграма није имао предвиђену ту реч. Зато је — рачунајући на оштроумност надлежних у редакцији, отпослао следећи каблограм: „Примио фотопарат али без плоча. Пошаљи те и х и а к н а д н о“.

Помоћник главног уредника, — никад се није сазнало како, — погрешно је протумачио телеграм и овако га одговорио: „Конзулат САД нападнут“.

Вест је била толико сензационална да ником ни на ум није пало да телеграм провери. Гордон-Бенет, схвативши да се ради о догађају столећа, наредио је да се сместа за ову вест пошаље 100 долара награде Келдвелу и да му се да отсуство. На његово место послат је заменик. Затим је о догађају у Хавани лично обавестио тадашњег председника САД Мек-Кенлија. Бела кућа је сместа покушала да успостави везу са Хаваном али како је већ било прошло 20 часова телеграф на Куби, као и обично није радио. Стога је одлучено — да се не би губило време — да још исте ноћи отплови у пристаниште Хаване оклопача „Мејн“. Тек тада су и новинар

Провидна »ваздушна« кућица

Ова нова кућица се налази на периферији Миннеаполиса. Начињена је од провидне пластичне масе која је надувана унутра се види пластични заклон који штити од сунца. Унутрашњи притисак се одржава помоћу малог витла и врата која при отварању не дозвољавају пролаз ваздуха.

Минијатурни грамофон

Овај сасвим мали грамофон се помоћу батерије, а цена му је 16.000 динара, да се спакује у ташну. Покре-

Сада, док је Куба још на дневном реду после недавних догађаја који су се одиграли у њој, занимљиво ће бити да сазнамо једну веома занимљиву епизоду из историје ове далеке земље.
Кубу је открио Кристифор Колумбо 1492 године и Шпанци су је одмах затим колонизовали. Освајање земље је коначно завршено 1511 године. Шпанске завојеваче је, јасно, омрзнуо целокупан живаљ о-вог острва — Индијанци, који су морали да носе јарам ропства. Тек 1895 године они су дигли устанак против освајача.
У то време амерички дневни лист „Њујорк хералд“ водио је његов директор и уредник, Гордон-Бенет. Побуну Индијанаца на Куби он је проценио као догађај који би могао имати огромне последице па је зато сместа упутно у Хавану — главни град Кубе — једног од својих најбољих

И РУКАМА И НОГАМА

На редовном годишњем састанку музичара у немачком граду Франкфурту триумфовао је млади Мили Гајгер, свирајући истовремено устима, рукама и ногама, као што слика показује.

Овако изгледа најновији апарат за електро-енцефалографију. Произведен је у једној француској творници. Кад се на пацијентову главу ставе специјалне електроде лекари су у могућности — тако бар кажу — да читају и његове мисли и осећања. У сваком случају, усавршавање оваквих апарата отвара сасвим ново и, свакако, сигурније поглавље у изучавању нервног система.

ПОПАЈ
TOM SIMS & ZABOLY

ПЕРА МИ ЈЕ ПОЗАЈМИО ОВОГ ПАПАГАЈА ЗА ЛОВ!!

ПТИЦА БИ ТРЕБАЛО ДА ЗНА ГДЕ ДА НАЂЕ ДРУГЕ ПТИЦЕ!

ИАКО НЕ УМЕШ ДА ЊУШИШ КАО ПАС ПТИЦАР, СИГУРНО КЕШ УМЕТИ ДА ОТКРИШЕШ СВОЈЕ ДРУГАРИЦЕ!!

ДА КУ ОВДЕ ЧЕКАТИ ДОК ТИ ЛЕТИШ! А КАД НАВЕШ НЕКУ, ДОБИ ДА МИ ДАВИШ!! ЈАСНО??

ДА!

СЈАЈАН ДАН ЗА ЛОВ! ОВАКАВ ЛОВ НИЈЕ ЗАМОРАН!

СВУДА САМ ТРАЖИО, ПОПАЈУ! У ВИСОКОЈ ТРАВИ, ИЗА ГРМОВА!!

ДОБРО, ИДЕМО ДАЉЕ!

САД ИДИ И НАЂИ КАКВУ ПТИЦУ!!

РАЗУМЕМ!

ДУГО СЕ ЗАДРЖАО ОВАК ПАПГАЈ!!

ТУ ЈЕ ПОПАЈ, С ПУШКОМ ДОБРО СЕ САКРИТЕ ДА ВАС НЕ ВИДИ!!

ПОДВАЛА!!

ОПРОСТИ, ПОПАЈУ! АЛИ, И ЈА САМ ПТИЦА!!

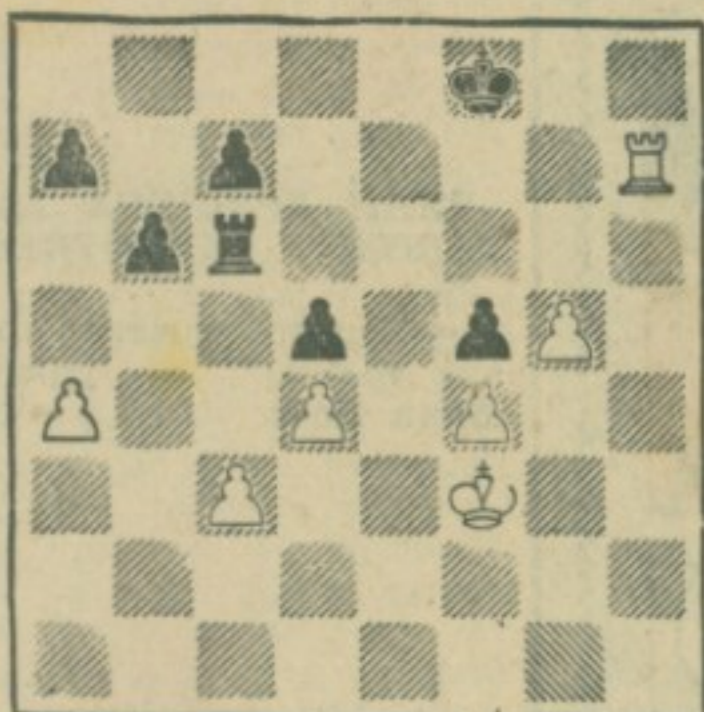
ТРЕБАЛО БИ ДА ТИ ЗАВРНЕМ ШИОУ!!

АЛ' КАД БОЉЕ РАЗМИСЛИМ, ЧИНИ МИ СЕ ДА СИ БИО У ПРАВУ!!

TOM SIMS & ZABOLY

С
В
Е
З
Н
А

Учимо шах LV

Поставите фигуре као што показује горња слика и одиграјте партију до краја. После тога, без обзира како се партија завршила, разместите фигуре као што су биле, па један од вас нека буде бели, односно Капабланка, а други црни — Тартаковер. И играјте онако како су ова два чувена играча одиграла крај ове партије.

На потезу је био Капабланка.
1.Кф3—г3, Тц6:ц3+ 2. Кг3—х4 (Не изгледа ли вам ово катастрофално за белог? Да ли ће црни топ покосити беле пешаке?).
2... Тц3—ф3, 3. г5—г6, Тф3:ф4+ (сада црни има пет пешака, а бели само три, и то разбјена, неповезана). 4. Кх4—г5, Тф4—е4 5. Кг5—ф6 (црним прети мат у првом потезу).
5... Кф8—г8 6. Тх7—г7+, Кг8—х8 7. Тг7:ц7, Те4—е8 8. Кф6:ф5, Те8—е4 9. Кф5—ф6, Те4—ф4+ 10. Кф6—е5, Тф4—г4 11. г6—г7+ (на помоћу је пропаст црног. Пешака не сме да узме топом, јер бели би одмах дао топа за топа и кренуо би краљем на црне пешаке).
11... Кх8—г8 12. Тц7:а7, Тг4—г1 13. Ке5:д5 (црни је малопре био јачи, а сада је слабији за два пешака! Спасу му, очигледно, нема).
13... Тг1—ц1 14. Кд5—д6, Тц1—ц2 15. д4—д5, Тц2—ц1 16. Та7—е7 Тц1—а1 17. Кд6—д6, Та1:а4 18. д5—д6. Црни предаје партију. Шта је друго могао да учини?

МОЗАК НЕ СТАРИ?

Смрт, француска осуда човека и виших животиња, не обухвата и целу природу. Наука је утврдила да су бескрајне милијарде једноћеличних бића, микроба, амеба и инфузорија, вечне и да је за њих биолошка смрт страна појава. Чим после неколико година живота ова једноћелична бића почну старити долази до њихове деобе на два дела или обрнуто, — спајања у један сложенији организам.

Многа научна истраживања и лабораториска испитивања мозга, извршена последњих година, навела су неколико француских научника на претпоставку да је и мозак орган који не стари и зато би могао вечно да живи. Доктор Емил Диро је приметио да се тежина мозга новорођенчета у току прве године живота утростручи. Просто увећавање ћелија не би могло довести ни до његовог дуплирања. То увећање аутор приписује способности овог чудесног органа да се после рођења „и даље ствара“ а не само увећава и расте. Ова појава се објашњава својствима можданих неуробласта, нарочитих ћелија обдарених хиперплазијом односно способношћу да саме производе младе ћелије. Научник Х. Мине је доказао присуство неуробласта на самој површини малог мозга. Према мишљењу познатог биолога професора Жаноа мозак је, за разлику од осталих наших органа, обдарен интензивном способношћу обнављања.

Истакнути научник ово своје тврђење заснива на околности да се мозак још читавих 20 година после зрелости човека и даље увећава што није забележено код других органа који се само одржавају и постепено старе. Жано наводи као пример афричанке особе које су у старијим годинама изгубиле моћ говора, па су после, сасвим неочекивано, и спонтано оздравиле. Неки болесници који су доживели жестоки шок у области трећег левог можданог режња где се налази центар за говор „Брока“ поново су проговорили већ после шест месеци. Испитивања указују да је у тим случајевима трећи десни мождани режњак преузео на себе „кибернетичку“ улогу говора који је изгубљен уништењем одговарајућег левог режња.

Преузимање овако значајне и тешке улоге објашњава се изузетном виталношћу младих ћелија које неуробласти непрестано стварају и које су код старца, као и код малог детета, тек „научиле да говоре“. На исти начин научници објашњавају ону често чудесну виталност високих интелектуалаца који, мада физички малаксали, и у дубокој старости задржавају неокрњена своја духовна својства. Чувени математичар Емил Пикар је у осамдесетпетој години био на врхунцу своје умне снаге, ботаничар де Вриз је у 87 години створио своју теорију мутација а Дарсонвал је у деведесетој години још радио неуморно.

Ову тајну дугочекости мозга и његове дивне обнављачке способности песнички је израдио Гете овим речима: „Све нам у животу досади осим да схватамо“.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

БРЗО РАСТЕЊЕ КУКУРУЗА

Сви знамо колико је зрно кукуруза. Па ипак за свега осам недеља из тог ситног зрна израсте биљка чије лишће покрива површину од читавог квадратног метра. Зато се кукуруз у погледу растања убраја у најплодније биљке. За тих осам недеља биљка распростире праву мрежу корења које, кад би се изнастављало, износи десет километара. Једна народна изрека каже да се по мирном времену може чути како кукуруз расте. И то је готово тачно јер он дневно израста по десет сантиметара.

МИРИШЉАВА ТЕЛЕВИЗИЈА

На америчком тржишту појавио се велики број миришљавих телевизора. Наиме, у ове апарате су уграђени посебни уређаји који по жељи гледалаца производе разне мирисе: кобасица, кафе, чоколаде, дувана и друге.

ПРЕОБРАЖАЈ ВИЛИЦЕ КОД ЕСКИМА

Француска академија наука добила је занимљиве податке од М. Гасена о знатним анатомским променама — слабењу доње вилице код Ескимана. Гасен сматра да су ове измене, настале последњих година, резултат тога што су Ескимани променили начин исхране. А затим, још читав низ промена уследио је и органску. Испитујући једно ескимско племе које је од Другог светског рата почело да добија намирнице у конзервама, утврдио је да је оно напустило готово потпуно традиционални лов на фоке. Због тога се престало и са обрадом фокине коже коју су Ескимани жвакали, а тиме јачали зубе и развијали доњу вилицу. Последња зато није нимало чудновата. И први људи су имали доње вилице и кутњаче много јаче него што их ми данас имамо.

МОДНЕ ЛУДОСТИ

У Луксембургу је једна фабрика намештаја почела да производи кревете у које су уграђене ваге. Довиљиви конструктор рачунао је са људима, нарочито жена које стално мисле на своју „лини-

ју“. Сваке вечери и јутра, без по муке, оне ће овако моћи да контролишу своју тежину. Уз кревет се продаје и упутство за мршављење. Међутим, ови кревети нису изазвали очекивано интересовање. Људи, вероватно, ипак, првенствено желе психички мир.

ТЕШКО ПОГОДИЛО...

Фабриканти обуће Западне Немачке жалили су се на општем састанку, одржаном прошле недеље у Минхену, на чињеницу да је у 1958 години, два милиона немачких туриста купило обућу у Италији. Ово је веома тешко погодило, јер они, западнонемачку индустрију обуће.

ДА ЛИ ЋЕ СЕ НАЈЗАД ОСТВАРИТИ ТУНЕЛ ИСПОД ЛАМАНША

Идеја о пробијању железничког тунела испод Ламанша није нова. Још за време владавине Наполеона почели су да се воде први преговори о његовом пробијању. Међутим, пројект је одбио Британски парламент 1883 године.

Напуштен пре више од пола века овај пројект постао је опет актуелан. Технички проблеми које треба решити, знатно су мањи сада него раније, јер електричним возовима неће бити потребно проветравање, а аутомобили ће пролазити кроз тунел у специјалним вагонима. У јулу 1957 године дато је ово питање групи британских и француских стручњака на детаљно проучавање. Сада је већ у току стварање пројекта али ће то трајати још две године. Пробе које су до сада извршене потврђују оно што је установљено још 1875 године: не постоји никаква геолошка препрека за израду овог тунела.

Да ли ће доћи и до остварења ове давнашње замисли, после готовог пројекта, тешко је знати. Увек се може наћи нека струја која ће се супротставити изградњи као што се већ дешавало деценијама, без обзира на велике користи од повезивања Европе са Британским Острвима сувим путем.

И ЗА ТО МАШИНА

У Великој Британији се све више употребљава једна нова и необична машина: машина за черупање ђурки. Помоћу ње, за свега један минут и 48 секунди, може да се скине све перје са једне ђурке, што значи 3.000 до 6.000 пераца у минути. За ово је досад било потребно 12 минута и 30 секунди.

ПОЖРТВОВАНА МАЈКА

Џер и његов пријатељ су се враћали кући пошто је шумски пожар био угашен. Лопате и секире висиле су им о рамену. Одједном, они се тргнуше — пред њима се створи један велики јелен. Изгледало им је у први мах да се провлачи између дрвећа да би стигао до потока. Али, не... ишао је право према њима. Када им се приближио нагло је стао и почео ногом да грече земљу. Хтео је да привуче њихову пажњу — да им нешто каже. Начинио је полукруг и пошао је натраг. Они су га пратили погледом. Када је почео да се пење уз брежуљак застао је да види шта је са њима. Међутим, они су продужили свој пут. Поново је онда дојурно пред њих и препречио им пут. Очигледно, тражио је да пођу с њим.

И послушали су га. Одвели их је до једне рупе на брежуљку. Када су стигли до ње остали су изненађени. Животиња их је одвела до места заиста узбуђиве трагедије: два потпуно нејака ланета лежала су изгорела на земљи. Али још страшније је изгледала кошута. Љубав мајке ју је задржала поред нејакних ланета. Ноге су јој се пушиле... Гасио се живот једне мајке која није могла да остави млаунице и побегне испред ветра, ватре и дима.

БУБРЕГЕ ТРЕБА ЧУВАТИ

Крвоток у бубрегу је нарочито активан. Према тврђењу научника целокупна количина крви у телу човека прође кроз бубреге за пет минута, што значи 4 до 5 литара. Тако за 24 сата прође око 500—700 литара крви, већ према количини коју човек у свом организму има.

... околни бродови употребљени су први пут 1855 године, у Кримском рату, приликом напада

на тврђаву која је бранила прилаз ушћу Дњепра. То су били француски дрвени бродови заштитени гвозденим плочама дебелим 350 милиметара.

... вештачки лед први пут је произведен 1910 године, и то помоћу ваздушне пумпе.

... у азиским степима вукове дове постоје нарочито обучених орлова. Један такав орао вреди приграмима као две камиле.

... према једном египатском закону било је забрањено узети зајам без давања у залог мумије свог оца.

... циркуске, дрениране животиње обично живе дуже од животиња исте врсте на слободи.

... за једну слику из једног комада дрвета назива се у нашем народу копа-ница.

... прве вагоне за спавање на железницама у Европи увео је 1873 бриселски инжењер Жорж Најел мајер, после повратка из Америке, где је видео такве вагоне.

... иницијале СКЗ на књигама српске књижевне здруге нацртао је песник Јован Јовановић Змај, један од њених оснивача и члан прве управе.

... од свих вулкана највећи кратер има вулкан Асо, на јапанском острву Ки

ју Шију: дуг је 23 и шири 14 километара, а дубок 500 метара.

... према једном египатском закону било је забрањено узети зајам без давања у залог мумије свог оца.

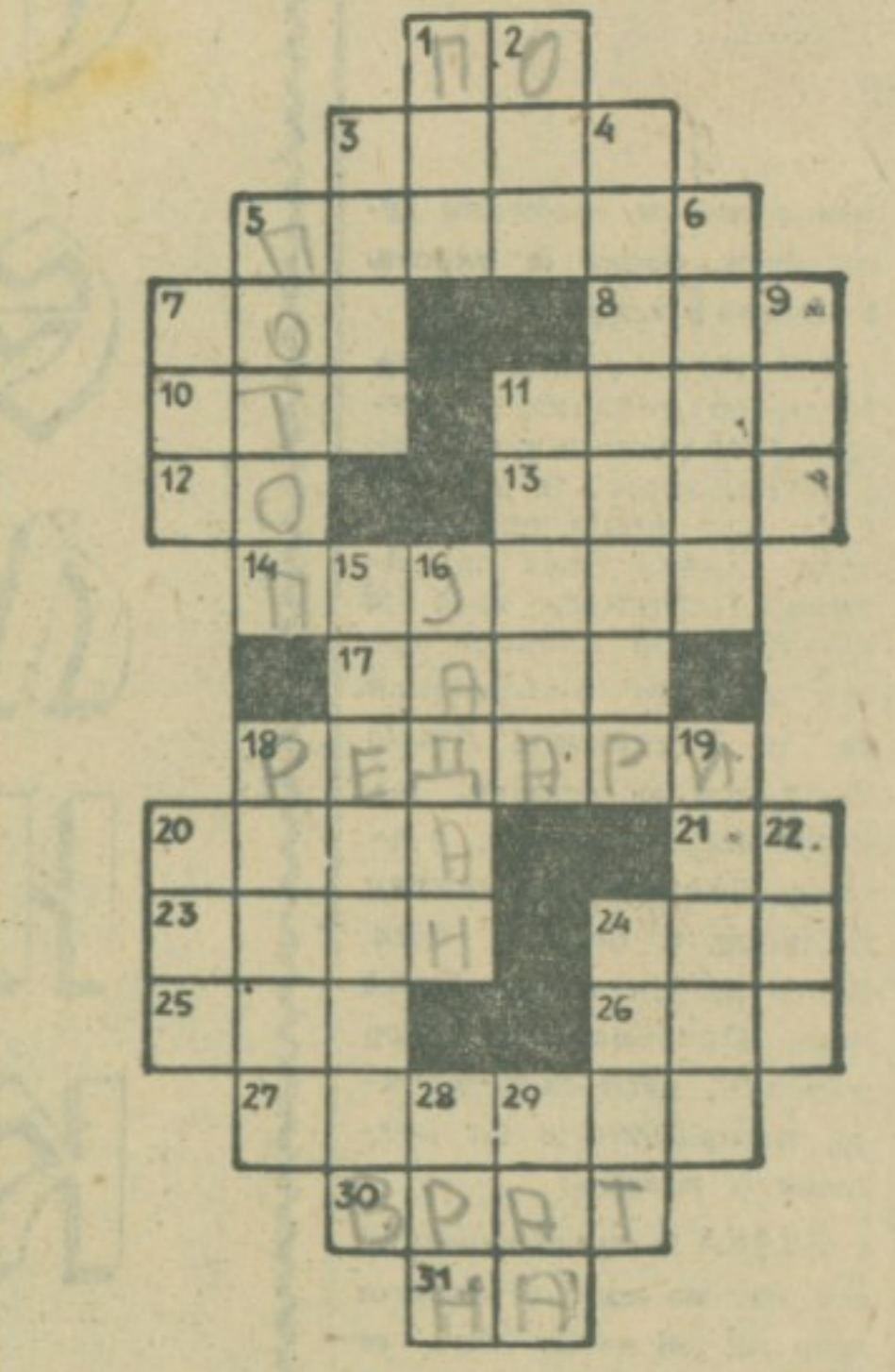
... циркуске, дрениране животиње обично живе дуже од животиња исте врсте на слободи.

... за једну слику из једног комада дрвета назива се у нашем народу копа-ница.

Водоравно: 1) река у Италији; 2) чиниеница; 3) гоњење, прогонство; 4) део пристаништа; 5) конопац; 6) дрчко слово; 7) збир страна геометријске слике; 8) нота; 9) мушко име; 10) триумф; 11) држава у Јуж. Америци; 12) дежурни у разреду; 13) женско име; 14) египатска богиња правде; 15) град у Трансилванији; 16) енглеска титула; 17) страни мушко име; 18) звезда; 19) ваздухопловни конструктор који је са Амундсеном прелетео Северни пол; 20) део тела; 21) предлог.

Усправно: 1) шаховски израз; 2) отара мера за тежину (множ.); 3) туљан; 4) опера од Вердија; 5) поплава; 6) разлика између номиналне и курсне вредности новца; 7) стар човек; 8) женско име; 9) музичка драма; 10) хирург; 11) јадан, жалостан; 12) немачки математичар из 19 века (Бернхард); 13) полупаразитска биљка; 14) аутор дела „Чаробни брег“; 15) мера за површину (мјожица); 16) тестера; 17) место где пада вода код водопада; 18) летовалиште у Истри.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) еј; 2) Глук; 3) „Пролог“; 4) бол; 5) Лир; 6) исто; 7) пор; 8) ко; 9) Ерос; 10) слагач; 11) Арад; 12) Амазон; 13) слаб; 14) Об; 15) Вера; 16) сто; 17) акт; 18) Лаб; 19) „Синтеза“; 20) Нант; 21) ру.
Усправно: 1) ало; 2) јул; 3) грло; 4) Колорадо; 5) понос; 6) Мироз; 7) бик; 8) Рад; 9) Пегас; 10) Ламарти; 11) араба; 12) Алекс; 13) нотар; 14) ова; 15) боб; 16) слет; 17) нар; 18) гну.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Изгубљене животиње

Овај човек се нашао на мучни тер су му се изгубиле неке животиње. Хајде, помогните му их да их пронађе.

Да бисте у томе успели, узмите оловку у боји и обоките ова поља на слици, која су обележена бројевима деловима са три.

Решите нам још да обе изгубљене животиње дају млеко.

Недостају цифре

Шест цифара између 1 и 16 су постављене у шест квадрата од расположивих 16. На који начин треба да распоредите у празне квадрате

			3
	5	6	
	9	10	
			15

Још других 9 цифара и 6. да би и хоризонтално, и вертикално и дијагонално збир био 30?

Ако не знате, помоћи ћемо вам:

I ред: 6, 14, 16, 3; II ред: 11, 5, 6, 8; III ред: 7, 9, 10, 4; IV ред: 12, 2, 1, 15.

ЧЛАН ДРУШТВА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА

— Зашто тучете тога пса толико? — упитао Мики Пају.

— Како да га не тучем, — одговори Паја. Пре неколико тренутака поцепало ми је чланску карту друштва за заштиту животиња.

ШИЉА ЈАЧИ ОД ХРОМОГ ДАБЕ

Између Шиље и Хромог Дабe дошло је до свађе.

— Знај, рече Шиља, да сам ја већ излемао и веће и јаче од тебе, иако год дана нисам ни доручковао!

— Хајде, покажи колики си јунак, — рече Хром ми Дабa спреман за борбу.

— Е, не могу, — одговори Шиља. Данас сам већ доручковао.

ПИТАЊА ОДГОВОРИ

Шта је машанџика?
Која су главна дела вајара Фидије?
Шта је влака?

ОДГОВОР:

МАШАНѢИКА је врста јабучке. Јако је распрострањена у Словенији и оста-

лим северним крајевима Југославије. Веома је укусна, а сазрева у зиму.

ФИДИЈА грчки вајар један од главних представника класичног вајарства, живео је у петом веку пре наше ере. Његова главна дела су: Атина Паренос, која је израђена од слонове кости и злата и налазила се у Паренону, Атина Проматос (у бронзи) на атинском Акропољу, Атина Лемнија, на острву Лемносу и фигура бога Зевса на престолу у Олимпији. Оригинали се нису очували, него само копије, репродукције на новцима и отisci.

ВЛАКА је примитиван шумски пут по коме се швелаџи древо на гај начин што се предњи део наговари на два точка, а други се вуче по земљи.

БАШЧЕДНИК

